

**Dr. Hikmet
Kıvılcımlı**

**Dinin
Türk Toplumuna
Etkileri**

köXüz

Yayımları

Dinin Türk Toplumuna Etkileri

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

köXüz

Dijital Yayınlar

İndir - Oku - Okut - Çoğalt - Dağıt

Bu kitap ilk defa: 1980 yılında Yol Yayınları tarafından yayınlanmıştır.

Bu kitap KöXüz sitesinin dijital yayınıdır.

Kar amacı olmadan, okumak ve okutmak için, indirmek, dijital olarak basmak ve dağıtmak serbesttir.

Alıntılarda kaynak gösterilmesi dilenir.

köXüz

Yayınları

İÇİNDEKİLER

Konunun Metodolojik Belirlenmesi.....	9
İsa'dan 300 Yıl Önceki Ve Sonraki Kıyametler.....	11
Sosyal Kıyametler Ortasında Türkler - Moğollar.....	13
Türk Sözcüğü Nereden Gelir?.....	15
Türkler Hangi Yıllarda Tarihe Girdiler?.....	17
"Türk Toplumunu" Ve Din.....	19
"Türk Dini".....	21
Nuh - Tufan - Türkler.....	23
Türkler Dinsiz, Ya Da Tabiata Tapıcıydı.....	25
Tarih Öncesinde Oğuz Mitolojisi.....	27
Türk: Kan - Han Örgütlenişi.....	29
Allah Sayısı - Kan Sayısı.....	33
Şamanlık: Anahan Dini.....	35
İl Dini : Anahan + Babahan Dini.....	39
İlhanlık Dini : Babahan Dini.....	43
Çobanlıkta Demir Çağı.....	47
Devlet Var mı?.....	49
Yerin Göğe Çıkışı.....	53
Türklerde Kentleşme.....	55
Türk - Müslüman Silah Arkadaşlığı - Düşmanlığı.....	59
Türkler Ne Zaman, Nasıl Müslüman Oldular?.....	61
Türk Toplumunun İslam Dinine Tepki Ve Katkıları.....	63
Dinin Türk Toplumuna Etkileri.....	65
Dış Din Etkisi : Çevre Medeniyet Etkisidir.....	67
İslamlığın Türk Toplumunda Kanbağlarını Çözüşü.....	71
İslamlığın Türk Toplumuna Toprak Düzenini Verişi.....	75

KONUNUN METODOLOJİK BELİRLENMESİ

İlk belirlendirilmesi gereken konu "TÜRK TOPLUMU" ile "DİN" denilen olayların kendi anlamlarıdır. "*Türk toplumu nedir?*" gibi genel bir soru açılırken, ister istemez başka sorular ortaya çıkarılmış bulunur. Araştırılacak olan, hangi Türk toplumdur? Hangi dindir? Herşey gibi, Türk toplumunun da, Dinin de birer **Tarihleri** vardır. Yani, **zaman** içinde geçirdikleri değişiklikleri vardır. Sonra, her Toplum ve her Din yeryüzünde olup bittiğine göre, Türk toplumunun da, onu belirleyen Dinin de birer -söz yerinde ise- **Coğrafyalar** vardır. Yani, **mekan** içinde geçirdikleri değişiklikleri vardır.

Yeryüzünün hangi coğrafya bölgesinde, ne zamanki tarihe düşen Türk toplumu, neredeki ve ne zamana rastgelen hangi Dinin etkisi altında kalmıştır? Buna kesin ve belirli bir sınır çizmedikçe, öne sürülecek düşünceler, ne Türk toplumunu ve ne de onu etkileyen Dini bize iyice aydınlatmış olmaktan uzak kalacaktır. Türk toplumu ve onu etkileyen Din diye, Tarih içinde bir yol belirledikten sonra, artık bir daha nerede bulunursa bulunsun, ne zaman olursa olsun, hiçbir değişikliğe uğramaksızın ve yerinden oynamaksızın, ebedi ve ezeli mutlak bir varlık olarak sürüp gelmiş birer gerçeklik yoktur.

İlk Türk toplumu Ortaasya'da belirmiştir. Türkiyemiz, Küçük Asya denilen Anadolu ile Avrupa'ya giren Rumeli ülkelerinde gelişmiştir. Bugüne dek değişe gelmiş bulunan Türk toplumunu, Ortaasya'da da etkileyen dinlerle, Anadolu ve Rume- li'de etkileyen dinler de zaman zaman başka olmuşlardır.

İSA'DAN 300 YIL ÖNCEKİ VE SONRAKİ KİYAMETLER

İlk bilimcil anıt-yazı olan Herodot Tarihi, bize İsa Doğumu'ndan beş altı yüzyıl önceleri, bütün Ortaasya toplumları içinde "**Türk**" adıyla anılan bir topluluktan konu açmıyor. Yalnız, Ortaasyalı görünen ve Türk-Moğol atalarına çalan iki insan kümeleşmesi anıyor:

1- MESAJETLER: Bugünkü Türkistan ötelinde yaşarlar. Başları Tomris adlı kahraman Ana-handır. Persleri tarihe sokan Babahan Sirüs (Cyrus; Osmanlıcası: Kiyumres) adlı kahramanı yakalayıp, kan dolu küpün içinde boğan yiğit hatun Tomristir. Tomris'in Mesajetleri, Tarih öncesindeki KADIN egemenliğini yaşıyan ve henüz Çömlekçilik düzeyinde kalan bir Aşağı Barbarlık konağı içindedirler. ANAHANLIK çağındadırlar.

2- İSKİTLER: Tuna, Dinyeper'den, Volga, Seyhun, Ceyhun ırmaklarına ve Alplerden Altay dağlarına, Çin, Hind sınırına dek uzanan alanların insanlarıdır. Henüz Çobanlık üretimine geldiklerine göre, Orta Barbarlık konağını yaşarlar. Herodot, İskit savaşçıları içinde kadın kılıklı ve görünüşlü askerler de anlatır. Bu bakımdan, İskitlerde henüz kadın hukuku silinmemişe benzer. Ama, egemen İskit toplum tipi BABAHAN'dır. İskitler bir ulus olmaktan çok bir dünya olduğuna göre, onları, Anahanlık'tan Babahanlık'a doğru yelpaze gibi açılmış bir sıra basamaklı toplumlar saymak en doğrusudur.

Biz bugün, Mesajetler toplumunu da, İskitler toplumunu da Tarihten çok, Tarih öncesi efsaneler alacakaranlığında tanıyoruz. Onları ancak, Coğrafya yerlerine ve insan tiplerine bakarak, kıyaslama yoluyla, "Türk-Moğol" toplumları ile ilgili sayabiliriz.

Başlıca kaynak olan Herodot, belirli yıl sayısı vermiyor. Anlatışından, Sarı Irmak Çin'ine değin uzanan Ortaasya ülkelerinde savaşçıl insanlar kaynaşır. Çin henüz bilinmez. Orta-

doğu Medeniyetleri'ne (Irak - Mısır'a) doğru, arka arkaya, dalga dalga med ve cezirler halinde saldırıp dönen insanlar farke edilir. Bunlar başlıca üç adla Tarih sayfalarına girerler: 1) MEDLER toplumunu yıkan Cimmerler, 2) CİMMERLER toplumunu önlere katarak Medler üzerine süren İskitler, 3) İSKİTLER'i önlere katmışça Cimmerler üzerine daha doğrusu Irak ve Mısır medeniyetleri üzerine iter görünen Mesajetler.

Bu insanlara ne oluyordu böyle? "ULUSLARIN GÖÇÜ" denilen şeyi yapıyorlardı. Yazılı Tarihin açıkça konu ettiği ve İsa'nın doğumundan birkaç yüzyıl önce ile birkaç yüzyıl sonra görülen, bir değil, iki Ulusların Göçü vardır: 1) İsa Doğumundan önce, Uzakdoğu (Çin) Medeniyeti ile Yakındoğu (Irak-Mısır) Medeniyetleri arasında Herodot' un anlattığı Barbar ulus akınları; 2) İsa Doğumundan sonra, gene Uzakdoğu (Çin-Hind) Medeniyetleriyle, Akdeniz (Yunan-Roma) Medeniyetleri arasında klasik Tarihin anlattığı ve sanki ilk defa görülüyormuş gibi, özel "Ulusların Göçü" adıyla andığı Barbar ulus akınları...

Herodot'un anlattığı Barbar akınlarıyla, klasik Tarihin anlattıkları arasında kıyaslamaya elverişli benzerlikler göze batıcıdır. 1) Volga'yı aşarak Batı'ya saldıran Atilla adına bağlı Hünler, tıpkı Tomris' in Mesajetleri gibi, en geride iten ilk vurucu güç oldular. Hünler önünde Slavlar ve Ostrogotlar ezilince, ürküp, 2) Trakya, Makedonya, Yunanistan, İtalya, İspanya, Afrika' ya dek uzanan Vizigotlar, bir çeşit İskitler durumunda idiler; 3) Bu akınlar önünde çökmüş Roma toprakları üzerine yerleşen Cermenler, İskitler önünde başlarının çaresine bakan Cimmerler ulusuna benziyorlardı.

SOSYAL KIYAMETLER ORTASINDA TÜRKLER - MOĞOLLAR

Bütün bu İsa'dan üç beş yüzyıl önce ve sonra görülmüş altüstlükler sırasında, "**Türk toplumu**" adını almış insan kümeleri var mı? Tarih belirli bir kayıt düşürmemiş. Yalnız Herodot, Ceyhun ötesindeki "*Asya'ya sahip*" İskitleri sayarken belki Altay dağlarının ötesinde, berisinde: "*Çenesi uzun, özel dili olan*" altıncı tip İskitleri "*yassı burunlu*" diye tanımlar. (Herodot, 4/12, 3/105, 1965). Sonraki tarihler de Hünleri: "*Yayvan ve geniş burunlu*" olarak anlatıyorlar. (V. Duruy: **Histoire Generale**, s. 216, Paris 1891). Yakın-doğu kaynaklarında daha açık bir benzeleş belgesi yok.

Uzakdoğu (Çin) kaynakları ise; büsbütün efsane karanlığında dırlar. "*Bir Çinli ırk yoktur. Çinliler, 'Sarı ırk'a ve Moğol ırkına bağlıyorsa da, ahalinin Ortaasya' dan gelmiş bir istila sonucu olduğu düşüncesi, sadece bir hipotezdir.*" **fHist. Gener. des Peuples**, C. I. s.32). "*Anarşik Çin efsaneleri, hemen bütün kahramanlarını Sarı Irmağın orta akımı üzerine yerleştirdi. ... Neolitik Çin'de oturanlarınızı Moğol tipi oldukları hükümünü verdirtti. Çin Konfederasyonunun ötesinde 'Dört Deniz'in Barbarları yaşıyordu.*" (Keza, C.I. s. 373).

TÜRK SÖZCÜĞÜ NEREDEN GELİR?

Tarihin o kargaşalı kıyametleri ortasında **"Türk"** sözcüğü ne zaman, nasıl doğdu? Ve o sözcüğün anlamı nedir?

Türklüğü ideal edişinden kimsenin kuşkulanamayacağı Ziya Gökalp'e göre: "Türk" sözcüğü "Töre" sözcüğünden gelir. Thomsen (**"L'Inscription de l'Orkhon"**, s. 98) Orkhon Kitabelerinde yazılı "Töre" sözcüğünü, "Kanun", "Kurum" (Müessesese: Institution) anlamında tercüme eder. Kitabede: *"Törük-budun ilinin, törünün kim aktardı"* (Sizin devletinizi ve müesseselerinizi kim yıkartı?) cümlesinde yazılı hem "Törük", hem "Törün" sözcükleri "Törelî" anlamına gelir. **Divan'> Lugat-> Türk** (C. III, s.167), Doğu Türkçesi'nde "Töre" ve "Törü"denildiğini belirtir ve "Töre"nin: "Resim-Kaaide" (Tören-Kural) demek olduğunu açıklar. *"İl bırakılır, törün bırakılmaz"* (ülke bırakılır, töre bırakılmaz.)

Ziya Gökalp, o anlama dayanarak şöyle der:

"Türk töresi, eski Türklere atalarından kalan bütün kuralların topu birden demektir. Töre kelimesinin, Türk kelimesiyle bir özden olması da hatıra gelebilir. Başka yerlerde yazdığım gibi, Sagadak sözcüğü nasıl Sagalı anlamına gelebilir? (K) harfi, nispet ve karakteristik ekidir. Bu ipoteze göre, Türk sözcüğü Töre sözcüğünden çıkmıştır. Bu ipotez henüz Türkiyatçılarca kabul edilmediği için şahsi bir fikirden ibarettir." (Z.Gökalp, **Türk Töresi**, s.4. İstanbul 1339 [1923])

Gökalp ipotezine göre: Ortaasya' da Türkçe konuşan uluslardan bir bölüğü, bir tarihte "Töre"lenmiş; "Törelî" anlamına **"Türk"** diye adlanmış. Türkler, kendi törelerinden olmayan uluslara "TAT" derler. Arapların, kendilerinden olmayanlara "ACEM" dedikleri gibi, Türkler de, töresizlere, Uygurlara, Acemlere (Perslere) "Tat" adını verirler. Türklere Uygurlar kadar yakın olan Moğollara da, TAT-ER (Tatar) deyişleri bundandır.

Neşri, "Türkmen" adı için başka bir söz oyunu öne sürer. Şaman inancı taşıyan Türkler, ilk Müslüman oldukları zaman, *"İslame gelüp mü'min ve müttakıy oldular. Ondan ötürü buna Terk-iman denildi. Lafızda hafifletilip Türkman dediler. Türkman'ın adı ol vakitten beru konuldu."* (**Neşri Tarihi**, s. 14, TTK yayını). "Terk-i iman"dan (inanç bırakmaktan) Türkman gelir mi, gelmez mi?.. Önemli olan gerçek şudur: Bütün araştırmalara ve tahminlere göre, TÜRK adı, Ortaasya'daki insanlardan bir bölüğüne sonradan verilmiştir. Bu "sonra", Türklerin Tarihe girişleri zamanıdır.

TÜRKLER HANGİ YILLARDA TARİHE GİRDİLER?

Uygur ve Tatar gibi en yakın akraba uluslar arasında Türkler ne zaman ve nasıl Tarihe girmişlerdir?

Bir ulusun Tarihe girmesi, yazılı Tarihte anılmasıdır. Bu da, SINIFSIZ bir toplumun, Tarih öncesinden, sosyal sınıflı Medeniyete değmesiyle başlar. İkel toplum, o zaman, YAZI'nın bilindiği Medeniyette, yazarların kaleminden sayfalara geçer. Türklerin, Yakındoğu ve Uzakdoğu medeniyetleriyle ilişkiler kurması, Tarihte Türk adının işitilmesine yol açmıştır.

Türklerin ilk Medeniyetle ilişkisi Çin'de olmuş görünüyor. Türkler, Çin'i "TAVGAÇ" yani Ulu, Kadim, Tekniğe Fenne sahip sayarlar. *"Türklerin Çinlilerle münasebeti, milattan 200 yıl önce egemen olan "Hynong-nu" yani Hün adındaki Türk devleti zamanında vardır. Milattan 174 yıl önce, Çin'den Türk Hanına bir prenses getirmek üzere Türk sarayına giden Cung-Hang-Yue adındaki Çinli elçi, Türklerin Çin medeniyetine karşı gösterdikleri taklit eğilimini Türk hayatı için zararlı gördü. Bu zat, Türkleri sevdiği için Türk sarayında kaldı. Bir daha Çin'e dönmedi."* (Z. Gökalp: **Türk Töresi**, s.7). "İslamıktan önce Türkler, Çinlileri biricik ayık ve bilgili olarak tanıyorlardı. Orkhon Kitabesi, Çinlilerin Türklere kendi Ayık ve Bilik'lerini verdiğini söylüyor. Thomsen, ayık sözcüğünü "Medeniyet" olarak, Bilik sözcüğünü "Bilgi" olarak tercüme etmiştir." (Orkhon Kitabeleri, s.4) (Z. Gökalp: Keza, s.)

"Kitab'ül İlm'ün Nâfi" bu yanı daha açık koyuyor:

"Uygarların eski edebiyatından pek az şey kalmıştır. Avrupa bilginlerince bilinen Uygur lehçesinde yazılmış bu az sayıdaki elyazılarının hepsi, İslamlığın kabulünden sonra yazılmıştır. Ve elimizde bulunan en eski el yazısı, I. miladi yüzyıla dek çıkabilir." (Keza).

Türkiye'nin Türkleri içinde en büyük Türkiyatçı olan Ziya Gökalp'e göre, Türk'ün Tarihöncesinden Medeniyete el uzatışı, İsa Doğumu'ndan 2 yüzyıl önceleri olmuştur. Türklerce, Medeniyetin en göze çarpan aygıtı ve belgesi olan Yazı'nın kullanılışı ise, ondan ancak 700 yıl sonraları görülür.

"TÜRK TOPLUMU" ve DİN

Batı'da Akdeniz medeniyetinden ROMA İmparatorluğu çökerken, ona "coup de grace" (son kurşun)u indiren Barbarlar akınının koçbaşı Hünler idi. Uzakdoğu'da Roma'nın karşılığı demek olan Çin medeniyetinden TANGLAR sülalesi çökerken, ona son kurşunu vuran Barbar akınının koçbaşı, İslam kültüründe "Kıyamet alâmeti" sayılan Tibetli TUFAN ulusları oldu. (H. Kıvılcımlı: **Tarih - Devrim - Sosyalizm**, s. 260).

Yakındoğu'da Antika medeniyetler zincirinin son halkası olan İSLAM medeniyeti çökerken, ona son kurşunu vuran Barbar akınının koçbaşı, bir çeşit Tufan sayılan, Hün torunlarından Cengiz Moğolları, Timur Tatarları oldular. Roma medeniyetinin rönesansı olan BİZANS medeniyeti, Batı'dan gelme Hristiyan Barbarlarla, yalnız aşı edildi; çökeceği sıra, Doğu'dan gelme son Müslüman kurşunu vuran koçbaşı artık (Hün-Moğol - Tatar değil) doğrudan doğruya TÜRKLER (Selçuklu - Osmanlı) oldu.

Önce Din nedir? En geniş anlamıyla, herşeyden önce Toplumcul bir olaydır. "Toplum mu Dine etki yapar, Din mi Topluma?" sorusu önümüze çıkmamazlık edemez. Toplum Dini yarattığına göre, yaratan mı yarattığı etkiler, yaratık mı yaratandı? Bu, metafizik "Yumurta mı tavuktan çıkar, tavuk mu yumurtadan?" sofizmidir. Gerçekte, hem tavuk yumurtadan, hem yumurta tavuktan çıkar. Dolayısıyla, Toplum Dine etki yaptığı gibi, Din' de Topluma etki yapar. Mesele, hangi elle tutulur, somut şartlar içinde, Toplumun Dine ve Dinin Topluma neden ve nasıl etki yaptığını araştırmak ve bulmaktır.

Özel anlamıyla Din Nedir? Toplumda, insan kişilerin düşünce ve davranışlarına, kişiler üstü güçlerin etkilerini yorumlayarak uygulayan, teorik bir dünya görüşü ve pratik bir evren düzenidir. İsa'nın doğumu sıralarında doğduğu anlaşılan "Türk toplumu"na, hangi kişiler üstü etkiler, ne gibi yorumlamalara ve uygulamalara yol açan dünya görüşleri getirmiştir?

"TÜRK DİNİ"

Ziya Gökalp bir "Türk dini"nden bahsederken, o dinin Türk sosyal yapısının bir ürünü olduğunu şöyle açıklar:

"Türk dininin genel izahı bize gösterecektir ki, eski Türklerde Tanrılar, sosyal zümrelerin sembolleri gibidir. Her Tanrı mutlaka bir zümrenin vicdanını temsil eder. Aşiretin timsali Ogan, Batınların timsali Yersu'lardır. Batınlar aşiretten oldukları gibi, Yersular da, Ogan'ın oğullarıdır. Buguhan, cemaatini 4 orduya ayırmış, her birini bir cihetin bekçisi tanıtmıştı. Bu sosyal örgütün lahuta in'ikasından (gökyüzü aynasına çarpmasından): Gök, Kızıl, Ak, Kara Han'lar diye 4 ikinci derece Tanrı vücuda geldi. Bunlar Ogan'ın oğulları sayıldı. Sonraları, sosyal zümreler bölündükçe, Tanrıların sayısı da o bölümlenişe paralel olarak arttı. Bu tanrılara Yersu adı verilmesi, Türklerin toplantılarının vahalara ve büyük ırmaklara tabi olmasındandır." (Z.Gökalp: **Türk Töresi**, s. 29).

Görüyoruz. Burada Dinin Türk toplumuna etkisinden çok, Türk toplumunun Din üzerine kesin etkisi vardır. Gerçi bir yol doğmuş bulunan Din'in, ondan sonra karşılıklı olarak Türk toplumuna yapmadığı etki kalmıyacaktır. Örneğin:

"Türklerin ülkelere bağlı Yersuları olduğu gibi, doğrudan doğruya her Boy'un koruyucusu olmak üzere, özel bir Tanrısı vardı. Mahmud-u Kaşgari bunlara Cığı = Cıvı adını veriyor. İki Boy savaşacakları zaman, savaş gününden önceki gece sırasında, o kabilelerin Cıvı'ları savaşmış. Bunlardan hangisi üstün gelirse, sabahleyin onun Boy'u üstün çıkarmış. Böylece, kan davalarının, gazvelerin, kabile savaşmalarının başlıca sebeplerinin Cıvı'lar olduğu anlaşılıyor. Bir kabileden bir tek kişiye saldırmak, onun taptığına saldırmaktı. O halde, tek kişinin öcünü almak; taptığın öcünü almak demek olurdu. Bu suretle, kadın dininin bir asabiyet dini olduğu ortaya çıkıyor. Aile da-

yanışmasını var eden ve boyuna kuvvetlendiren Cıvı'larla, Yersu'lardır. Oguş ile Boy ilk ailelerdir. Bunların dayanışması, aile asabiyetidir." (Z. Gökalp: Keza, s. 30).

Bu sözlere bakılırsa, "Savaşanların başlıca sebebi Cıvı'lar" sanılır. Ama, daha önce Z. Gökalp'in kendisi, Cıvı'ların da Yersu'lar ve Ogan'lar gibi, "Gök aynasında görünen" sosyal örgüt sembolü olduklarını açıklıyordu. Demek Cıvı'lar savaşın sebebi değil; Kabile, Boy, Aile savaşlarının sadece bayrağıdır. Yakındoğu'nun İslamlığından ve Uzakdoğu'nun Budistliğinden önceki Türk toplumu, kendi NORMAL Tarihöncesi çağını yaşarken, yaptığı bütün kişi üstü etki yorumlarında, yani Din kavramlarında kendi öz yapısının gerekleriyle sıkı sıkıya bağlı kalmıştır. Dinin Türk toplumu üzerine etki yapmasından çok, Türk toplumunun Din üzerine yaptığı etki göze çarpmış, idealistler dahi bu yanı saklayamamışlardır. Türk toplumuna Din dışarıdan gelmemiş, kendi içinden doğmuştur. Dinin etkisi toplumun etkisi ile kaynaşık bulunmuştur.

NUH - TUFAN - TÜRKLER

Türk toplumuna dışarıdan geldiği için "etki yapmış" sayılabilecek iki Din vardır: 1- Uzakdoğu'da Budizm, 2- Yakındoğu'da İslamlık. Bugünkü Türkiye'de yapılan bir anket, "Türk toplumuna Dinin etkileri"ni araştırınca, ne Tarihöncesindeki, ne Uzakdoğu'daki Türk toplumları muradedilmemiş sayılabilir. O zaman konuyu şöyle belirlendirmeliyiz: "Yeryüzünün Türkiye denilen toprak bölümündeki Türk toplumuna İslam dininin etkileri nelerdir?"

Türklerin İslam dininden etkilenmeleri, Cermenlerin Hristiyan diniyle etkilenmelerini andırır. Semit geleneği, ilk insanı Adem ile Havva'ya bağladı. Bunun anlamı ayrı bir konudur. İlk Sümer medeniyetini, İslamlığın Tufan adını verdiği biçimde, suların basması gibi basan Semit Barbarları akını üzerine insanlık Nuh oğullarına bağlandı. Tarihte ve mitolojilerde anılan Nuh oğullarının adlarına bağlı uluslar göz önüne getirilirse, şaşılacak bir gerçekle karşılaşırız: Bütün adı geçen uluslar, Tufan olayı sırasında, Yakındoğu medeniyeti ile uzaktan yakından ilişki kurmuş Tarih öncesi toplumlardır. Başka deyimle, "Nuh Oğulları" denilen insanlar, Tarihe geçmiş Barbar yığınlarıdır: Frigyalılar, Cimmerler, İskitler, Medler, İonyalılar, İberyalılar, Toğormanlar JAFET'in oğulları; Elamlar, Asurlar, Ermeniler, Aramlılar v.s. HAM'ın oğulları Keldanlılar, Araplar, Mısırlılar, Libyalılar, Faslılar, Nümidler, Ken'anlılar, SAM'ın oğulları sayıldılar.

Tufan'dan sonra Tarihe (ama, Yakındoğu medeniyetlerinin tarihine) giren bütün o adı geçen uluslar, Tufan sırasında MEDENİYET siciline geçirilmiş bulunan Semit jenealojisine bağlanmak zorunda kaldılar. Yakındoğu medeniyetleri çevresinde Tarihe giren Türkler, Nuh oğlu Yafes dölünden sayıldılar. Müslüman Pers tarihçileri o kadarla da yetinmediler. Türkleri Mu-

hammed peygambere yaklaştırmak için, Arapların bağlandıkları SAM adından çıkartmaya çalıştılar. Bu kadarına karşı artık Türk Müslüman yazarlar bile karşı çıktılar:

"Oğuz Khan, İbrahim Aleyhisselam oğlu, İshak oğlu, İys'in oğludur dediler. Yanlış yaptılar. Çünkü, İys Küçük - Rum atasıdır ki, İkinci - Rum'dur. Sam oğlu Erfahşad dölündendir. Oğuz ile Türk ve Moğol, Birinci - Rum gibi Yafes çocuklarındandır. Selçuklular dahi İbrahim'e ulaşır demek, kimi Pers tarihlerinde anılır, ama bu Perslerin şeni taassuplarındandır." (Neşri Tarihi, C. I, s. 56).

TÜRKLER DİNSİZ YA DA TABİATA TAPICIYDI

İslam tarihleri, çoğu, Mitolojilere karışık ve karanlıktırlar. Ravzat'üs Safa'ya göre, Yafes Pers kahramanı Cyrus (Kiyum-res) gibi, İsa'dan 600 yıl önceleri yaşamıştır. Yafes 240 yaşındayken Zib Bakuy sahneye çıkar. Cyrus'ten 170 yıl sonra Oğuz görünür. Hangi rakam doğru?

Neşri, tarih kargaşalığına bir düzen vermek için, Nuhoğlu Yafes'e bağladığı Bulcas'la Türk Tarihini başlatıyor. Önce, *"Bulcas'ın iki oğlu vardı: Biri Türk, biri Moğol"* diyor. Bu oğulların kum gibi, ağaç yaprağı kadar kalabalık dölleri bulunduğunu anlatıyor. Daha bu sözü bitirmeden, Bulcas'ın iki oğlunu unutuyor. *"Bulcas ölünce, büyük oğlu Zib Bakuy yerine geçti"* diyor. *"Bunun atasından mülkü ve saltanatı ve şevketi ve mehabeti ve askeri çok"* bildirisi ile, Zib Bakuy'un şu dört oğlunu sayıyor: 1) Kara Han; 2) Or Han, 3) Güz Han, 4) Gür Han.

Kara Han, *"Dinsiz, kafir ve cebbarıdır. Türkistan'dan Doğu ve Kuzey ülkelerini ele geçirdi"* (**Neşri,1/10**). Kara Han'ın kendisi "dinsiz" iken, bir de bakıyoruz, anasından doğar doğmaz Müslüman olan bir harika çocuğu dünyaya geliyor. *"Oğuz adında bir oğlu oldu. Hak teala anı Tevhid'e (Tanrının birliğine) irşad etti. Bu, halkı hakka davet edince, atasıyla yaman savaş (vahşet-i azim) oldu. Oğuz'la atası arasında 75 yıl öldürüşme (kıtal) yapıldı... En sonra Kara Han öldürüldü. Oğuz Doğudan Batı'ya varınca yeryüzünü ele geçirdi."* (**Neşri,1/10**):

TARİH ÖNCESİNDE OĞUZ MİTOLOJİSİ

Oğuz kimdir? Bütün Türk ve Moğol geleneklerinin en büyük mitoloji kahramanıdır. Herşey, hatta Türklük onunla başlamışa benzer. O ne zaman yaşadı?

Neşri'ye bakılırsa, Kara Han ile Oğuz arasındaki savaş, *"Bu kaziye, İbrahim Aleyhisselam zamanında idi. Oğuz ona iman getirmişti."* (Neşri,1/12). *"Türkler şöyle zulüm ederlerdi ki, Hakkın Kelam'ı Kadim'inde andığı İskender Zülkarneyn meğer bu ola derlerdi."* (Keza).

İbrahim, Sümer Kenti Ur'dan Mısır'a göçmüş Semit'tir. Arap ve İsrail uluslarının başlıca atalarıdır. Cyrus, Med'leri yenerek Pers'leri Medeniyete geçirmiş başlıca atalarıdır. İskender, Grekleri ve Persleri yenip Makedonya'lıları Medeniyete ulaştırmış atalarıdır. İbrahim, İsa'dan binlerce yıl önce; Cyrus, 560-523 yıl önce; İskender, 356-323 yıl önce yaşamışlardır. Oğuz, bunların her üçü ile de bir zamanda yaşamış olamaz. Oğuz'la bu üç Tarihçi Devrim kahramanı arasında eşitlik, olsa olsa, Oğuz'un da İbrahim - Cyrus - İskender ile rol benzerliği olabilir.

Akkad medeniyeti sonunda İbrahim, Med medeniyeti sonunda Cyrus, Pers medeniyeti sonunda İskender, Ortaasya insanların besbelli, sosyal yapılarında değilse bile, düşüncelerinde büyük yankılar uyandırmıştır. Bu kutsal yankılar, Türk ve Moğol geleneklerinde, Oğuz Han tipinde bir mitolojik kahraman biçimini yaratmıştır. Bu kahramanı İslamlar kendi Arap - İsrail geleneklerine uyararak İbrahim'e, Acemler kendi Pers geleneklerine uyararak Cyrus'e karıştırmış oluyorlar. Yalnız, *"Türkler şöyle zulüm ederler"* denildiğine göre, Türklerin kendileri için Oğuz: *"İskenderin ta kendisidir."* Hakikate en yakın olanı da, Türklerin, İsa Doğumu'ndan önceki 4. yüzyıllarda Pencap'a dek giden İskender'le ilişkili olmalarıdır. Nitekim Grek tarihçisi Plütark, İskender'in Persleri devirdikten sonra Amazonlarla

karşılaştığını masal gibi anlatır. Ortaasya'nın "Amazonlar"ı, Tomris'in Mesajetler'inden başka kim olabilir?

Oğuz Han, yalnız İbrahim, Cyrus ve İskender gibi Yakındoğ u kahramanlarını değil, Uzakdoğ u'nun Çin ve Hint kahramanları gibi, Batı Roma medeniyetine son kurşunu vuran Atlı Han'ı (Atila) da kendi kişiliğ i içinde toplar:

"Müverrih ider: Vakta ki Oğuz: Çin, Hitay, Gür, Gazne, Hind, Sind, Türkistan, Deylem, Babil, Rum, Efrenc, Rus, Şam Hicaz, Habeş, Yemen, Berber.. çün, bu denli illeri ele geçirdi, yine asıl vatanına, Ortak ve Kürtak'a dönüp, çocukları Gün, Ay, Yıldız Hanları sağ yanına (Meymeneye), Gök, Tak, Dingiz Hanları sol yanına (Meysereye) yerleştirdi." (Neşri,1/14).

TÜRK: KAN - HAN ÖRGÜTLENİŞİ

Tarihte Atıla, Çin'den Fransa'ya dek, Cengiz, Uzakdoğu dan Yakındoğu'ya dek büyük ülkeleri, ancak Roma ve İslam medeniyetlerinden sonra kaplamışlardır. Ama Asya' yı, Afrika'yı, Avrupa'yı baştan başa fethetmiş hiçbir kahraman yok. Bu bakımdan Oğuz Han, TARİH için olduğu denli, COĞRAFYA için de gerçek kişi olamaz. Belki İskender, belki Atıla, belki Muhammed gelenekleri hep birden Türk toplumları içine OĞUZ biçiminde Kişileşmiş olarak girebilir. Başka deyimle, Oğuz, bütün başından geçenlerden de açıkça anlaşılacağı gibi, Tarih ve Coğrafya ile hiç ilişiği bulunmayan, sadece bir efsane yiğitidir. Türklerin "Türk" adını aldıkları yani "Törelî" oldukları çağda, Tabiata ve Atalara tapan Toplum, kendi töreleniş yapısını KUTSAL anlamda OĞUZ bir ATA kılıfına sokmuştur.

Oğuz Han'ın Homer ve Hezyod'daki Zeus Tanrı gibi bir mitoloji yaratığı olduğu, ondan sonraki gelişimle de açıklanır. Oğul diye adları konulan "HAN"lar da gerçek Tarihçil kişiler değildirler. Bütün ilkel Toplumlarda görülen Kan (Gens) teşkilatının sembolleridirler. Gens ile Kan ve Han (Khan) sözcüklerinin birtek insancıl kökten çıktıkları ortadadır. Sosyal akrabalık ilişkilerini sınırlandırma örgütü olan Gens - Kan bölümleri, nasıl tek Aile kökünden 2'ye, 4'e ve ilh. ayrılarak bölünme ile gelişirse, ilkel Türk toplumunda Tarihe geçmiş HAN sayıları ve bölünmeleri de, tıpkı öyle gelişmiştir.

Bulcas'ın Türk - Moğol diye yalnız 2 oğlu vardır. Ama, Bulcas ölünce, yerine ne Türk, ne Moğol adlı oğlu geçmez: Zib Bakuy geçer. Çünkü Türk ile Moğol, gerçek kişi değil, bir Toplum örgütüdürler. O örgüt içinde, anlaşılan ilk Babahan tipi Bulcas'tır. O kişi ölünce yerine Zib Bakuy geçmiştir. Ravzatüs Safa'ya göre, "DİB" sözcüğü "TAHT" demektir, "BAKUY" sözcüğü "ULU" demektir. Bu bakımdan Zib Bakuy'un kendisi bile,

bir gerçek kişi olmaktan çok, ilk Babahanlık denemesine verilmiş, "ULU TAHT" anlamına gelen bir mitolojik addır.

Zib Bakuy'un 4 oğlu olur. Zamanla Toplum büyümüş, ilk 2 Kan, yeniden ikişer bölünerek 4 olmuştur. Her Han (bütün Gens = Kan örgütlenmelerinde olduğu gibi) bir Totemle belirtilir. Totemler, Türklerin tabiat inançlarına uyararak: Yön (cihet), Mevsim, Dağ adlarını alırlar. Zib Bakuy'un dört oğlundan Kara, Türklerde Kuzey yönü demektir; Güz, bildiğimiz sonbahardır; Or Han ile Gür Han, Oğuz' un, efsanece dünyayı fethettikten sonra "vatanı aslisi" olarak çekildiği Ortak (Or Dağ) ile Kurtak (Gür Dağ), yani iki kutsal Dağ'dan (taktan) başka ne olabilir?

Oğuz Han'ın babası diye gösterilen Kara Han "Kuzey" insanı olarak, Batı - Güney'e düşen Türkistan Türkleri kadar Medeniyete değmemiş olduğundan, "DİNSİZ" kalmış Toplum sembolüdür. Mekan içindeki ayrılık, zaman içinde de farklılaşmalarla devam etmiştir. Bulcas çağında Türk toplumu 2 Kan (Khan)lı (Türk - Moğol) iken, Zib Bakuy çağında 4 Khan (Han)lıdır. Oğuz çağında Kan (Khan) örgütü birden ikiye ayrılmıştır. Sağcıl: Gün - Ay - Yıldız totemli Kan'lar yeryüzünden erişilemeyecek denli yüksek, neredeyse Tabulaşmış olurlar; Solcul: Gök - Tak (dağ) - Dingiz (Deniz) Totemli Kan'lar, daha elle tutulur dünyamızın parçaları olurlar.

Türk toplumu, inanç bakımından henüz yarı yerde, yarı göktedir. Uzak Umman ve Çöl - Kervan yolculuklarının beşildiği olan Irak medeniyetinde inançların nasıl yerden göğe çıktığı, gökte Ay - Gün - Yıldız sembollerine Toplumdaki Kan bölümlenişlerini (7'li Kan ve Hafta gibi) aksettirdiği göz önüne getirilsin. Yakındağu medeniyetle ilişkilerin bırakacağı etkiler sezilebilir. Oğuz Han, Kara Han'la Zib Bakuy Han'ın Kan bölümlenişini çok daha geniş ölçülerde geliştirmiştir. Oğuz Töresi budur. Oğuz'la birlikte Türklerin Türk (Törel) oluşları ondandır.

Oğuz dünyasının 6 aşiretinden her biri, ayrı ayrı hep 4'er Kan (Khan)lara bölündüler. Oğuz Kan'ı, önce Bulcas Kan'ı gibi 2 bölüğe (Meymene: Sağcıl ve Meysere: Solcul) ayrılmış en büyük Konfederasyon'dur. Oğuz Konfederasyonu'nun her biri 3'erli Kan topluluklarını içine almış 2 büyük Federasyon'u kaplar. Her Federasyonun 3'erli ana Kan'ları, yeniden Zib Bakuy

Kan'ı gibi, 4'erli Kan'lara ayrılır: (Bakınız Tablo: Sayfa 31)

Böylece, Oğuz Yürüm'ü (Menkıbesi) ile anlatılan şey, bütün bu 24 Kan'ı içine almış en büyük Kandaşlar Konfederasyonu'dur. Yalnız bugünkü Türkiye haritası içinde, o 24 Kan'dan çoğunun adları birçok yerlerin adları olarak yaşamaktadır. Yazır, Dudurgu, Avşar, Karkın, Bayındır, Anamur, Alayund, Yüreğir, İğdir, Burdur, Kınık gibi... Anlaşıyor: İslam medeniyetinin çöküş aşamalarından hemen bütünüyle Oğuz oymakları (ve Kan'ları) Ortaasya'dan kalkıp, Totemleri, Tabuları ile bugün yaşadıkları Küçükasya'ya akın etmişlerdir. İslam Tarihi bu olayı pekiştirir:

"Bütün bu Türkler, müvahhid fTanrı birliğine inanmışj dirler ki, Türkistan'da ve Maverünnehir'de, Horasan'da, Fars'da, Irak'ta, Azerbaycan'da, Diyarbakır, Ermeniyeye, Rum, Şam, Mısır ve Mağrip'te oturanlar... Ve Oğuz'un bu 24 çocuğunun zürriyetindedir ve dahi Oğuz ile Türkistan ülkelerine kaçan ebna'i a'mam'ının[amca oğullarının] neslindedir." (Neşri,1/12).

TABLO

Konfederasyon O Ğ U Z K H A N

Federasyon MEYMENE (SAGCIL) MEYSERE (SOLCIL)Kol

Kabile GÜN | A^ YILDIZ GÜK | TA^| DİNGİZBudun

Kan	Kayı	Yazır	Avşar	Bayındır	Salur	İngildirBoy
	Bayat	Döğer	Kartık	Becenek	Aymur	Büldür	
	Alka	Dordurga	Bigdili	Cavundur	Alayundlu	Yive	
	Karaveli	Yabırlı	Yarkın	Çebni	Üregir	Kınık	

ALLAH SAYISI - KAN SAYISI

İkel toplumlardan Medeniyete dek aktarılmış kutsal rakamlar, hep Toplum örgütüne giren Kan'ların sayısına uygundur. Türklerde Boy adını da alan Khan sayısına uygun rakamlar kutsallaşmıştır. Belli bir Türk Toplumunun sosyal gelişim konaklarına göre, Boy'ların normal sayıları 2-4-8-24 olarak çoğalır. Kimi savaşlarda bir Boy tüm yok edilebilir. O zaman Toplum ikiye bölünmeden doğmuş çift rakamlar yerine; bir eksiği ile, 7-9-17 gibi tek rakamlı olur. Onun için, kaç türlü Türk toplumu varsa, o kadar çeşitli rakam, sayı gösteren Kan kümeleşmeleri, Tanrı sayıları bulunur.

"TSİN dininde Doğu'nun 4 Yersu'su vardır ki, 4 Batn'a (Kan'a denilmek istenir) karşılık düşüyordu. OĞUZ'larda: İki Tsin'in birleşmesiyle (ayrılmasıyla demelij 4 Tanrı, 4 Yersu olmak üzere 8 Allahın ortaya çıktığını görmüştük. YAKUT dininde 8 sayısı da sol Kol olmak üzere yeni bir sınıflama çıktı. ALTAY Türklerinde bu iki sayının birleşmesinden 17 sayısı çıktığını görüyoruz. Ama, Kol'lara ait Allahların sayısı ne olursa olsun, daima Allahların 2 kola ayrılmış bulunması ve bu Allahların Batn'lara karşılık düşmesi, İl dininde genel kuraldır." (Z. Gökalp, **Türk Töresi**, s. 44)

İslam Tarihine dördüzlü Oğuz Kan teşkilatı ve kabile Konfederasyonu dışında giren iki tip Toplum daha vardır:

1- Oğuzların düşmanı olmakla birlikte, onlar arasında yaşamaya katlanan 7'li Kan teşkilatına "Kabile" adı veriliyor:

"Ve dahi Oğuz'la düşman olup Türkistan'a geldiler; 7 Kabilidir: Uygur - Kayık - Kıpçak - Karluk - Kalaç - Agaceri - Ayferi" (Neşri, 1/12).

Bunlar, Oğuz töresine katıldıkları için olacak, Türk (Törelî) sayılıyorlar.

2- Oğuzlarla bağdaşmayan Moğollar.

"Ve şol taife ki Oğuz'a boyun eğmediler. Onlar, Kuzey ve Doğu bölgelerine kaçıp, başka beldelerin 7. iklimine varıp yerleştiler. Şimdiki halde, ol yerlere Moğolistan derler. " (Keza).

Böyle Etnografik bölümlere yerine Sosyolojik bölümlere başvurursak: Ortaasya Türk toplumu içinde genellikle ulaşılmış sosyal gelişim basamaklarına göre, "DİNSİZLİK" bir yana bırakılırsa, üç tip DİN belirdi: 1- ŞAMANLIK; 2- İL dini; 3 - İLHANLIK dini.

En orijinal, Türk toplumu yapısından kaynak alan din Şamanlık'tır. Sosyoloji bakımından Şamanlık, Morgan'ın sınıflamasına göre Aşağı Barbarlık Konağı'ndaki ANAHANLIK düzenine giren inançlar sistemidir. İl dini ile İlhanlık dini, Türk toplumunun Uzakdoğu'da az çok medenileşmiş Çin toplumu ile olan ilişkilerinden kaynak almışa benzer. Daha doğrusu, çevre etkisi altında Şamanlığın geçirdiği değişikliklerle olmuşlardır. Sosyoloji bakımından İL dini de, İLHANLIK dini de Orta Barbarlık Konağı'na girerler. Ama bunlar iki ayrı aşamadırlar.

İL dini: Şamanlığın temeli olan Anahanlık (Ana hukuklu Kan örgütü) ile, onu erkek yararına değiştirmeye çalışan Babahanlık (Baba hukuklu Kan sistemi) arasında kurulmuş, eşit haklı bir uzlaşma dinidir. Onun için Ziya Gökalp, haklı olarak şu gerçeği belirtir:

"Oğuzların teşkilatı incelenince görülür ki, BOZOK ve ÜÇÖK adlarındaki iki aşiretin birbirinin eşit ve tamamlayıcısı olmak üzere birleşmesinden, Oğuz İli var olmuştur. İL sözcüğü Divan-ı Lugat'a göre BARIŞ anlamındadır. Filan bey, falan beyle İL oldu - BARIŞ yaptı demektir. İLCİ deyimi ile BARIŞÇI anlamındadır." (Z: Gökalp: Keza, s. 36).

İLHANLIK dininde: Artık Anahanlık yenilmiştir. Yenilgin olarak kötülenmiş ve Babahanlığın zıt kutbu durumuna sokulmuştur: *"Mükafat ve Ceza verme Allahlarının iki tabakaya ayrılmasından, İlhanlık dini vücuda gelir."* (Keza, s. 53).

ŞAMANLIK: ANAHAN DİNİ

İlk cinsel yasakları ile, KAN kutsallığının sembolü olan Totemler dinidir.

"Tsinler, daha aşiret hayatı yaşarken, aşiret 4 Batından derleşti. Her Batın (karın), ordugahın bir cihetini kendisine tahsis ettiği için, cihetler, Batınların sembolü renklerle boyalıdır. Her Batın'ın bir Totemi vardır ki, bir hayvan adıdır. Her batın kendisine bir mevsimi kutsal zaman saydığından, kendi Totemini özel mabuduna (tapacağına) ve gene kendine has olan mevsimde kurban eder. Elemanlardan her biri, Batın'lardan birinin sembolüdür. Tüm aşiretin Totemi ise Öküz'dür. Bundan dolayı, yıl ortasında 4 tapacağın babasına öküz kurban edilir." (Z. Gökalp: Keza, s.16).

"4 elemanın temsil ettiği tapacaklara, Orkhon Kitabesi'nde YERSU'lar adı verir. Yersu'lar ilkin 4 iken sonra 3'e, daha sonra 8'e ve en sonra da 17'ye çıktılar." (keza, s. 34). "Renk deyimleri vaktiyle birer ayrı kutsallığın sembolleriydiler. İlk zamanlar, aşiret 4 Batın'a ayrılmıştı. Her Batın'ın ayrı ortak vicdanı, ayrı dayanışması, ayrı ülküsü vardı. Bu ayrılıkları cihetlerden, mevsimlerden, elemanlardan, hayvanlardan, renklerden edinilmiş 4 çeşit sembollerde görüyoruz. Bu 4 Batın'dan her birinin ayrı bir kutsallığı vardır. Kutsallığın 4 çeşidi, bu 4 çeşit sembollerden tecelli eder. Batın, ailenin en eski ve en büyük dairesidir." (Keza, s.20).

Burada Arapça BATIN denilen aile, Morgan'ın Gens dediği KAN (KHAN)dan başka birşey değildi. Toplum Kan örgütlü, Din o örgütçe Yersu'lu ve Totem'lidir:

"Tsinlerin dini, özellikle aile dayanışmasını var eden ve güçlendiren bir dindir. Her Yersu kendi Batın'ının özel koruyucusudur, has tanrısıdır. Bu din bir yandan aileye ve Totemizme bağlı olduğu halde, öte yandan ANACIL NESEB'e dayanır. Bu-

na, kadın elemanına bağısladığı imtiyazlardan ötürü, KADIN DİNİ de denilebilir. Avrupalıların ŞAMANİZM dedikleri din, Türklerin yalnız bu Kadın Dini sisteminden, yani 4'lü sınıflamaya dayanmış TSİN dininden ibarettir." (Keza, s.20-21).

"Bu dinin ruhanileri, KAM'lar, yahut KAMAN'lardır. Şaman sözcüğü bundan çıkmıştır. Şaman'a Yakut'larda OYON adı verilir ki, Oğuz'lardaki OZAN sözcüğü ile aynı asıldandır. Böylece, OZAN'ın kadim zamanda ŞAMAN olduğu anlaşılıyor. Yakut'larda kadın Şaman'a ODAKAN derler... Erkek Şamanlar da yaptıkları dini yahut sihircil törenlerde başarı kazanmak için, kadın gibi saçlarını uzatırlar, kadın elbisesi giyerler, ince sesle konuşurlar, hatta kendilerinin gebe kaldıklarına, birtakım balık, karga, ve ilh. gibi şeyler doğurduklarına inanırlar....Şaman, kadına ne denli benzerse, manevi değeri o denli çok olur. Bu kadınlaşma din mecburluğunun Şamanları ters cinsiyete dek götürdüğü söyleniyor." (Keza, s. 21-22).

Babahanlık'ta nasıl Baba hukuku egemense, Anahanlık dini olan Şamanlık'ta da Ana hukuku egemen olmuştur.

"Yakut'larda her Şaman'ın AYEKİLA adlı bir Totemi vardır. AYE: Ana demektir. KİLA: Hayvan demektir. AYEKİLA: Anahayvan anlamındadır ki, Anacıl Totem demektir. Bundan başka, her Şaman'ın AMAGAT adlı bir müzü vardır. Orkhon Kitabesinde bu maddeden kök almış bir de OMay sözcüğü vardır ki, Thomsen'ce TANRIKIZ diye tercüme edilmiştir.

"Dişi koruyucular, Şaman'lara mahsus değildir. Yakut'larda laiklerin de birer AYEHEZİT'i vardır. AYE: Ana demektir. HEZİT: (ci) edatıdır. AYEHEZİT: Anacı demektir. Bu da dişi bir ruhtur ki, laik olan kişinin koruyucusudur. Görülüyor ki, Şamanizm teşkilatındaki gerek Totemler, gerek Koruyucu ruhlar hep dişidir, bu dinin kadın dini olduğu bununla da sabittir." (Keza, s.22).

İlk Türk dini, ilk Türk toplumu gibi, eşitliğin, kardeşliğin ve mutluluğun dinidir. Çünkü içine sınıf ve imtiyaz kurdu girmemiştir. Zıtlıkların işlediği Çin toplumu ile Türk toplumu arasındaki başlıca fark budur.

"Çin'lilerde YANG ile YEN değerce birbirine eşit değildir. Bu sebeple, YANG olan şeyler (Uğurlu, Yüce), YEN olan şeyler (Uğursuz, alçak) sayılır.. Örneğin, erkek ile sağ YANG oldukları için Yüce, kadın ile sol YEN oldukları için alçaktırlar. Kadı-

nın Çin'de haklarının erkekten aşığı olması ve sol yanın uğursuz tanınması bu sınıflamayla ilgilidir.

"Türk'lerde iki sınıfın değeri birbirinden başka olmakla beraber, kemmiyetçe (neçelikçe) birbirine denktirler." (Keza, s. 35). "Türk'e göre hiç bir şey lakutsi (kutsal değil) olamaz. Bundan dolaydır ki, Türkçe lakutsi sözcüğünün karşılığı yoktur." (Keza, s. 49).

Yüce ve alçak bulunmayan Toplumun dininde, ne gökler ötesi, ne yerin dibinde ayrı evren de yoktu. Bir tek herkesin gördüğü şu dünya vardı: Türkler herşeyini eşit, canlı ve kutsal bildikleri varlığa, olduğu gibi: "ORTA DÜNYA" diyorlardı. "İlkin budun çağında yalnız orta dünya vardır. Yersular yeryüzünde idiler." (Keza, s. 79). "Orta dünyaya mensup ruhlar, ilkin 4 sınıflamadaki kutsal çeşitlere ayrılmıştır. Orta dünyanın eski Türkçesi JÖN, ACUN'dur. Şamanizm devrinde 4 mevsime mahsus kurban törenleri ile, senenin ortasındaki büyük kurban töreni vardı." (Keza, s. 79-80).

İL DİNİ : ANAHAN + BABAHAN DİNİ

Oğuz adına olan Toplum düzeni, Toplum içine bir ikilik soktu. Bu ikilik BARIŞ anlamına gelen İL içinde, eski Anahanlıkla yeni Babahanlığı uzlaştırmak, barışçıl yoldan bağdaştırmak sayıldı. Topluma ikilik girmişti, ama henüz biri ötekine baskı yapıp üstünlük gösteremiyordu. Belki 4 mevsim dışında aşiretin ortak yıl ortası töreni ÖKÜZ tanrı, OĞUZ töresinin kökü oldu. Kadın egemenliği ile Erkek egemenliği Çin'deki gibi zıtlık içinde sayılmadı.

"Çin sınıflamasında (Ak ve Kara) adlarıyla iki eşit olmayan tabakaya ayrılıyordu. İkinci (İL) sınıflanmasında ise, zümreler ve fertler, SAĞ ve SOL adları ile, birbirine değerce eşit ve birbirinin tamamlayıcısıdır. Bundan başka, kadın ve erkek cinsleri ak ve kara sınıflamasına değil de, SAĞ ve SOL sınıflamasına sokuldukları için, iki cins birbirinin eşiti ve tamamlayıcısıdır." (Keza, s. 35).

İL toplumu Türk toplumunun anahancı eğilimine karşı henüz açıkça çıkmak cesaretini bulamaz. Ancak, erkeğin dıştan, zorba egemenlik eğilimini, Oğuz kutsallığının perdesi ardında kadına karşı yerleştirmekten de geri kalmaz.

"Oğuz birleşiminde BOZOKLAR Sağ kolu, ÜÇOKLAR Sol kolu teşkil ettiler. İki yoldan böylece birleşerek İL'i var ederlerken, bunların tapacakları da birleşerek 7 HODAY'ı vücuda getirdiler. Bu birleşim şöyle oluyor: Sol kolu teşkil eden aşiret, eski din teşkilatını muhafaza ederek İL'e sol kol oluyor. Biliyoruz ki, eski BUDUN'ın 4 Yersu'su vardı. Bunlardan yalnız DEMİRHAN ile SUHAN kalıyor. Ama bunlar da, Oğuz'larda adlarını değiştirerek, DAĞHAN ve DENİZHAN oluyorlar.

Yersu'lar, Orta dünya gökyüzünün, yani hava küresinin oğullarıdır. Yersu'ların babasına Altay Türkleri OGAN derler. Oğuzlar ise buna GÖKHAN adını veriyorlar. İşte bu suretle, Sol kolun Allahlarını (Gökhan, Dağhan, Denizhan) adındaki 3 Yersu'dan ibaret görüyoruz.

"Sağ kol ise, eski Yersu'larını atarak, bunların yerine gökcül tanrılar kabul etmiştir. Bunlar da: Gökhan, Ayhan, Yıldızhan'dır. Demek asıl biçim değişimi sağ kolu teşkil eden bu 4' te olmuştur. Sol kol, kadın dini sistemini muhafaza ettiği halde, Sağ kol bir erkek dini sistemini ibda etmiş, ve bu iki sistemin çiftleşmesinden Oğuz dini doğmuştur." (Keza, s. 36-37).

"Kadın dini, sonradan erkek dini sistemiyle birleşerek, İl dinini vücuda getirmiştir." (Keza, s. 21). Böylece İl dini: Anahanlıklarla Babahanlığın melezidir. "Oğuz'larda din başkanları siyaset başkanlarından ayrı değildi. 24 Boy beyi hem siyasi, hem dini başkandı. Bunlar Şölen'de toplanarak ellerini birlikte göğe kaldırdıkları zaman, altışları altış ve kartışları kartıştı, yani duaları dua, bedduaları beddua idi. Oğuz'ların bu 24 beyden başka, Ozan adıyla hem kahin, hem şair, hem sihirbaz olmak üzere ruhanileri de vardı. Bunlar şölen'de Oğuzname'yi okuyarak kobuz çalarlardı. " (Keza, s. 42).

İl dini de, gene Gökalp'in "BATIN" dediği, Gens = Kan teşkilatının ürünü oldu. Yalnız, Kan içine yarı kadın, yeri erkek hukuku girmişti:

"ONGUN sözcüğü, **Camiüt Tevarih** e göre OYTUN sözcüğünden kök alır. OYTUN, mübarektir... Bir hayvan, bir zümrenin Ongun'u olunca, o zümrenin kişileri o hayvanı öldüremezler, etini yiyemezler ve ona hiçbir yolda taarruz etmeyip tefe'ülen [uğurlu sayarak] mübarek tanırlarmış." (Keza, s. 39). "Oğuz'larda Şölen adlı milli bir ziyafet vardır ki, bunda 24 Oğuz beyi hazır bulunurlar. Ama kesilen kurbanın etlerini gelişigüzel yemek olmaz. 6 oktan her birine mensup olan beylerin ayrı Söğük (yani yiyebileceği et kısmı) vardır." "OK'ların, ONGUN'ların SÖĞÜK'leri olduğu gibi, BOY'ların da Tamgaları vardır. **Camiüt Tevarih**, her BOY'un kendi hayvanlarını ve hazinesini kendine mahsus Tamga ile işaretlediğini bildiriyor." (Keza, s. 40-41). "Yakut Türklerinde İl dini iki koldan derleşiktir. Sağ kol: DO-KUZ AĞA UZA, Sol kol: SEKİZ AĞA UZA adını alır. AĞA UZA, Yakutça'da BABA SOYU anlamındadır. AYE UZA da, ANA SOYU'dur. Yeryüzündeki BATIN'lar sağda 9 ve solda 8 Batın'a ayrıldığı gibi, gökteki Allahlar da, tüm buna paralel olmak üzere, gökyüzünün 9 tabakasını, yeryüzünün 8 bölgesini tutmuşlardır. Gökyüzü Sağ Kola, Yer Sol Kola karşılık gelir. Gökteki Allahlara Yakutlar TANGER, yani Tanrı derler. Yerdeki Allahların ise bildiğimiz YERSU'lar olduğu bellidir." (Keza, s. 43).

Görüyoruz, Şamanlık'ta Allahlıkla hiç ilgisi bulunmayan erkek cins, toplumda sürünün kendisine getirdiği güç arttıkça, önce kadını taklit ederek, bir hayli erkekliğini inkar ederek, kendisini Allahlar sırasına sinsice çıkartmayı becermiştir. Bu sinsi egemenliğini dokunulmaz kılmak için de, yerden göğe çıkartmış, yükseltmiştir. Kadın kahin, erkek ruhani başkan yapılmıştır. *"Eski Türkler, İL dinine KOM adını verirlerdi. İL dininin din kitabına da NOM derlerdi. İL dinin ruhani reislerine KOYUN, kahinlerine KAM adını verirler."* (Keza, s. 80).

Kan örgütünün bir özelliği de kapalı dünya oluşudur. *"İl dinindeki ONGUN'lar da ayrı mukaddes neveleri gösterir. Bu nevilerden her biri ayrı bir alem olduğu için, diğerleri için kapalı gibi idi. Binaenaleyh, her biri kendini İç sayarak, öteki neviye DIŞ adını verir. Mesela, şimdiki tarikatlar gibi."* *"La-kutsi mefhumu olmamakla beraber, DIŞ İL, bir nevi kutsiliğe nazaran la-kutsidir."* (Keza, s. 79)

İl dininin ANAHANLIK toplumundan BABAHANLIK toplumu-na geçit basamağı olduğunu gösteren gelişimler saymakla bitmez. Örneğin, İL dinindeki Gök, dünya ötesindeki erişilmez gökyüzü değil, içinde yaşanan atmosferdi: *"Yersuların babası olan Ogan, arzın göbeğinde otururdu. Bunun Oğuz'larda müradifi [eş anlamlısı] olan Gökhan'dan mürad Küre-i havalye [gök kubbesi] idi, asıl sema değildi."* (Keza, s. 79). *"Yukarı Sema'yı il dini ilkin 3 kat saydı. Oğuz'un sağ kolu 3 oktan derleşik olduğu için, yukarıki Sema'nın da 3 kat olması tabii idi."* *"Orta Dünya'nın bölgeleri önce 4 iken, sonra 8, daha sonra 17 oldu."* *"Bilahare bunlar da AK ve KARA cinsleriyle ayrıldılar. O zaman AK olanlar YUKARI YÜKSEK, ve KARA olanlar AŞAĞIKİ GÖK'ün hükümüne uydular."* (Keza, s. 80).

Erkek, toplumda egemen olmaya başlayınca, Tanrılar arasına da erkekler katılmıştır. Bu katılığı Z. Gökalp şöyle açıklıyor: *"Böyle bir zamanda (Batınların hususi vicdanları ikinci dereceye düşmüş), halkın arasından bir evliya zuhur ederek, mensup olduğu halkın kollektif vicdanını şiddetle duymaya başladı. Bu kollektif vicdan, daha yüce bir Allah sembolü altında tecelli etti. Daha yüce Sema'dan başka ne olabilir? O halde, bu yeni Allah, TANRI yani GÖK adını aldı. Eski Allahlar, adlarının da delalet ettiği gibi, HÂKÎ (yercil) idiler. Şimdi, Batın ülküsünden daha yüksek bir ülkü, Barış ülküsü (bir halkın aşiretleri ve batınları arasında kan dökülmemesi ülküsü) doğu-*

yordu. Bu ölkü doğunca, İL dini de kendi kendine biçimlendi. Bu ölküyü ilk duyana TANRI KUTU ünvanı verildi. Bu zat, Barış dinini kurmaya ve bunu gerektiren Devlet teşkilatını vücutta getirmeye kendini memur ve mebus biliyordu. Hükümdarlara TANRI KUTU KİN YÜZ denildiğini Deginyi yazıyor. TANRI KUTU, Allahın gölgesi, Allahın ruhu anlamlarındadır. KİN YÜZ ise, geniş yüzlü demektir. Cengiz sözcüğünün, Moğollarca bu deyimden değişik olması muhtemeldir." (Keza, s. 46-47).

"TANRI, bir dünyaların Allahı değildi. Belki bir Türk Uruğunun kavm-ı ilahı (tanrıclı) idi. Hakan'ın da Tanrı tarafından gönderildiği Orkhon kitabesinden anlaşılıyor: "Fakat, yukarıda Türk tanrısı ve mübarek Türk Yersuları şöyle yaptılar: Türk budunu yok olmasın diye, yeniden bir Budun olsun diye, babam il besleyici Hakan ile anam İL bilici hatunu yükselttiler, göğün tepesinde tutup yukarı çıkarttılar." (Orhon kitabesi, s. 100-101; Z. Gököl: **Türk Töresi**, s: 47).

Erkek, sürü sahibi olarak "İL BESLEYİCİ" ama kadın da: Geleneksel Anahan olarak "İL - BİLİCİ" durumundadır. Kadın - Erkek dengesi, İL - BARIŞ ve birlik getirmiştir. Oğuz onun sembolüdür. Kişi veya Allah olmaktan ziyade, "Bir Türk Uruğunun" sembolüdür. Osmanlı Padişahlarının hem siyaset, hem din başkanı (Halife) oluşları üzerine, "Zıllül lahü fil erz" (tanrının yeryüzündeki gölgesi) oluşları da. Böylece Türklerde (Törelili insanlarda) İL = Sosyal barış dininden kalma bir deyimdir.

Tekrar edelim: İL toplumu gibi, İL dininde de, henüz Babanın diktatörlüğü yoktur. Anahanla eşitlik vardır. Aile ARDIÇ ağacı ile, Kadın ÇAM (FUSUK) ağacı ile, Erkek HOŞ ağacı ile sembolüdür. Tören: Hoş ormanında yapılır, ve Çam yerin göbeğinde bulunur. Ama yücelikte birdirler:

"Tarih-i Cihanküşa, Uygur evlerinde duvara çizilmiş bir "Mel'un ağaç" bulunduğunu anar. Altay Türkleri, erkek dinine mahsus erkekçil törenleri yalnız Hoş ağacının ormanlarında yaparlar. Yine Altay Türkleri için, arzın merkezinde Yersuların başkanı olan Oğan'ın makamında 6. göke kadar yükselmiş bir Çam ağacı vardır. Bu ağacın yüksekliği Ogan'ın 16. gökte yerleşik bulunan BAYÜLKEN'e eşitliğini gösterir... Hoş ağacının (eski Türklerde adı: Sumu) erkek, Çam ağacının (eski Türklerde: Fusuk) dişi olduğu sanılır. Mahmud'u Kaşgari'ye göre Fusuk kadın adlarındandır. " (Z.Gököl: **Türk töresi**, s. 24-25).

İLHANLIK DİNİ : BABAHAN DİNİ

Şamanlıkta ve İl dininde bulunmayan iki zıt kutup, birdenbire İlhanlık dininde görülür. Daha doğrusu, İlhanlık dini, o zamana dek toplum ve tabiatla hep eşit sayılan şeylerin birbirlerine zıtlaşması ile bu zıtlığın gökyüzüne aksetmesi yüzünden doğdu. Toplum içinde zıtlık belirince, onu yatıştıracak AHLÂK kuralları gerekti. İnsanlar artık sağından-solundan özel beklilerle kollandı. O zamana dek her yer bu dünya cenneti iken, bundan böyle, Mükafat-Ceza bu dünyada nasıl icat edildiye, öbür dünyada da Cennet-Cehennem icat edildi:

"Mükafat ve mücazat Allahlarının iki tabakaya ayrılmasından, İlhanlık dini vücuda gelir. İl dinine SİYASAL SİSTEM denilebileceği gibi, İlhanlık dinine de AHLÂK SİSTEMİ adı verilebilir. Çünkü Ahlâk görevlerinin müeyyidesi bu Allahların faaliyetleridir. Altay Türklerine göre, bir çocuk dünyaya geleceği zaman, Bayülken, oğlu Yayık'ı bu işe memur eder. Memur, süt gölünden bir damla alarak, bununla çocuğun ruhunu yaratır. Yedeğindeki meleklerden bir Yayucu'yu, sevaplarını yazmak üzere bu çocuğa tahsis eder. Bir çocuğun dünyaya geldiğini haber alınca, derhal Erlik Han da bir Körmöz gönderir. Birincisi çocuğun sağında, ikincisi solunda durur. Birincisi sevaplarını, ikincisi günahlarını yazar. Bu iki melek, o adamı ölünceye dek takip ederler. Ölünce, Körmöz derhal bu adamın ruhunu kaparak yeraltına götürür. Erlik Han, yeraltındaki Semada siyah bir taht üzerine oturmuştur. Onun daha altındaki katta, Kazırgan adlı Cehennem vardır. Burada bir kazanın içinde erimiş katran kaynamaktadır. Körmöz, ruhun günahkar olduğunu ispatlarsa, onun emriyle bu ruhu kazana atar. Ancak, Yayucu da ruhu yalnız bırakmamış, beraber gelmiştir. Erlik Han'ın mahkemesinde, ölenin sevaplarını sayarak hukukunu savunur. Eğer, sevabı günahından daha çoksa, kazana atılmasına engel olur.

Kazan adaletli olduğu için, ruh onun içinde ancak günahı derecesinde yanar... Günahı azca ise, gözleri, yüzü dışarıda kalır. Çokça ise, yalnız tepesi dışarıda kalır. Kimisi büsbütün batar. Fakat, günahı kadar yandıktan sonra, yine yukarı doğru çıkmaya başlar.

Üçüncü gökte, Cennette yaşayan Aktu'lar arasında bunların dedeleri ve nineleri vardır. Bunlar, kendi döllerinin ızdırıp çekmesine ilgisiz kalamazlar. Mensup oldukları Oğuş'un koruyucusu olan allaha başvururlar. Ölen ruhlar, Cennette de, dünyadaki Boy'lar, Oğuş'lar, Kol'lar, ve İl'lerden derleşik sosyal teşkilat halinde yaşarlar. Bunlar, yerdeki döleriyle, koruyucuları olan Allahlar arasında şefaatchilik yaparlar. Allahlar, Yayık aracılığı ile Yayucu'yu sıkıştırırlar. Yayucu bu adamın günahı kadar yanmasını beklemeye mecburdur. Çünkü, cezasını tüm çekmedikçe başı katrandan dışarıya çıkmaz. Baş meydana çıkınca, Yayucu, tepesindeki saçtan tutarak ruhu dışarıya çıkarır. (Eski Türklerin tepelerindeki bir tutam saç bırakmaları bunun içindir.)

"Eski Toplumların hemen hepsinde, Ruh vücudun biçiminde tasavvur edilirdi. Dolayısıyla, ruhun da sahibi gibi saçlı olmasına şaşmamalıdır. Yayucu, ruhu ele geçirince, uçarak 3. kat gökteki Cennete, yani, AK'a getirir. Oradaki Aktu'lardan akrabaları çevresine toplanırlar. Kendisine ziyafet çekerler. Cennetin yanında Sütgölü adındaki bir göl vardır. Suyu Kevser kadar tatlıdır. Yine o civarda Sürve dağı vardır. Gölde altın sandallarla seyahat ederler."

"Orhon Kitabesi'nde, mükafat Allahına UZAGÖK Tanrı (yani yukarıdaki Gök Tanrı), Mücazat Allahına ASRA YAĞIZ Tanrı (yani aşağıdaki kara Tanrı) adları veriliyor. Yakut mükafat Tanrıları arasında bir Dişi Tanrı vardır ki, adı Ayzıt'tır. Ayzıt, Keldanlıların Istarta'sı ve Yunanlıların Afrodit = Venüs'ü gibi doğruculuk ve güzellik tanrıçası olduğu halde, onlar gibi ismetin düşmanı değildir." "Türklerde törenler ak ve kara çeşitlidir. Aklara yaz töreni, karalara kış töreni denir. Hatta yaz törenini yürüten ak Şaman'a Yakutça'da Sayinki yani Yazinki adı verilir." (Keza, s. 53-55).

Böylece, zorbalaşan babahan, toplumdaki egemenliğini tesadüfe bırakmaz. Anahana açıkça saldırmazsa bile, her insanı doğduğu günden, öldükten sonraya dek, sağlıklı sollu nöbet-

çiler altında omuzlarından yakalayıp güder. İlhanlık dini sırasında, Türk toplumunun, yakındoğu medeniyetiyle, masal biçiminde de olsa teması kurulmuştur. Irak inançlar'ının Müslümanlığa yankılanan "Münkir - Nekir"i: Yayucu-Körmöz adıyla, "Cennet-Cehennem"i, ak - kara adıyla Türk toplumuna işlemiştir. Türk illerinde bulunmayan katran kazanları (Kazırganlar)dan Istarte - Ayzıt'a dek bütün Medeniyet sembolleri Türk toplumu içine sürülmüştür. Bu bakımdan İlhanlık dini, Türk toplumunun kendi iç gelişimini çabuklaştırıp paraleline alan dış etkilerle çok ilgilidir.

ÇOBANLIKTA DEMİR ÇAĞI

Irak'ta yahut Çin'de toplum Tarım ekonomisine girmiştir. Türk ili henüz Çobanlık ekonomisini aşmamıştır. Tanrılar da, onun için, Grek dünyasındakiler gibi Çoban kılıklarını saklarlar. "Ayzıt'ın halini ilahiler şu suretle tasvir ederler: "Başında kürkten bir kalpak, çıplak omuzlarında beyaz kürkten bir pösteği, ayaklarında baldırlarına kadar siyah çizmeler. Bu hal ile bir kayaya yaslanarak uyuduğunu, yahut ormanda dolaştığını görenin nasıl akli başında gitmez?" (Keza, s. 56). Akdeniz'in Afrodit'i ile Ortaasya'nın Ayzıt'ı arasında, iklim değişikliklerine uygun bu kadarcık farklar olur.

Bütün o dış etkilere rağmen, Türk toplumu içine dış Medeniyetlerin çökertici ve aşağılatıcı sınıf zıtlıkları sokulamaz: "Çinliler çiftçi bir millet oldukları halde, Türkler çoban bir ulus idiler. Çinlilerde cinsel bir iş bölümü olduğu halde, Türklerde, tersine her iş ancak erkekle kadının ortaklığı ile tamam olabirdi. Türklerde kadın tabu değildi. İçeriden evlenme bunun belgesidir." (Keza; s. 57.) Ayrıca, yukarı Barbarlığın bile yalnız Demir gibi teknik elemanı Türk toplumuna girdi. Böyle demirden bir tekniğin erkek eline geçişi Babahanlığı müthiş güçlendirdi. Oğuz töresince kurulmuş az çok barışçıl ilkel sosyalizm düzenini büsbütün savaşıcı kıldı. O zaman sosyal yapı ile üst kat ilişkilerinde, demire paralel yukarı Barbarlık değilse bile, İlhanlık dünya ve din düzeni doğdu.

İLHANLIK POLİTİKASI : Açıkça İL'lerin birbirlerini boyunduruklaması idi. "İlhanlık dini, bir İl'in öteki İl'leri ve Budunları cebren kendisine tabi etmesiyle başlar. Çünkü bu siyasi değişiklikten, toplumlar içinde, hakim ve mahkum, hür ve esir olmak üzere iki eleman ürer. Hakim olan İL Ak'tır. Kişileri de Ak Kemikliler zümresini teşkil eder. Mahkum olan Budunlar karadır. Bunlara kara Ulus, Gün, oymak ta denilir. "İl'in ulusunu aldı gitti, ile Güne karşı, il oymak" gibi.

"Bir İl'in başka İl'lere hakimiyeti İlhanlıktır. İlhanlıkta yalnız hakim olan İl'in kişileri SU'dur. Vatandaş haklarına sahiptir. İşte AK ve KARA kavramları bu teşkilattan sonradır ki, Türk teşkilatında uygulama yeri bulabildi." (Keza, s. 59-60).

İLHANLIK DİNİ: Yukarıdaki siyasi zorbalık ve hakimlik - mahkumluk fiili bir durumda olunca, neden ona uygun bir DİN gerekti? O durumu muhafaza etmek için. Bütün sosyologlar gibi, onları az çok aktarmaya çalışan Ziya Gökalp de, toplumun gelişim basamaklarını gözönünde tutmadığı için, her olayı tersine yorumlar. Örneğin, *"Çinliler kadına gayet az hukuk verdikleri halde, eski Türkler kadına tamamiyle erkeği eşit haklar kabul etmişlerdi. Eski Türk feminizminin esası bu noktada aranmalıdır."* (Keza, s. 53) der. Sanki Türkler oturmuşlar, "feminist" bir ince eğilimle ve sonradan kadına hak vermişler. Oysa Türkler; belki Türk olmadan önce, ANAHANLIK hukukunu yaşayan İkel Sosyalizmin Aşağı Barbarlık konağındaki "ALTIN ÇAĞ"larını yaşamışlardı. "Feminizm" Türklere sonradan gelmedi, "anadan doğma" bir düzendi.

DEVLET VAR MI?

Bunun gibi, İkel Sosyalizm'de uzaktan yakından DEVLET adı verilebilecek bir teşkilat yokken, gene Avrupalı üstadlarının ateşine yanan Z. Gökalp'imiz, daha İL teşkilatı sırasında, işaret ettiğimiz gibi, *"Barış dinini kurmaya ve bunu gerektiren devlet teşkilatını vücuda getirmeye mepus"* (Keza, s. 47) TANRI KUTU adlı, Arapların "Peygamber", Greko - Romenlerin "Yarımtanrı" Kahraman saydıkları kişilerden konu açar. Oysa, nerede devlet varsa, orada İÇ ZOR, DEHŞET, SİVİL SAVAŞ vardır. İL sözcüğünün BARIŞ anlamına geldiğini belirten kimse, yarı Anahan, yarı Babahan uzlaşması olan İL KAN KARDEŞLİĞİ teşkilatının doğduğunu bilmeli ve KAN ÖRGÜTÜ'nün devlet örgütü ile taban tabana zıt bulunduğunu anlamalıdır. Devlet ancak KAN teşkilatının yok olduğu yerde sahneye çıkar.

Gerek İL dininin, gerekse İLHANLIK dininin ortaya çıkış nedenlerini ararken bu sosyal gerçek unutulamaz. Türk toplumunun ne İL teşkilatı, ne İLHANLIK teşkilatı DEVLET değildir. Bütün insanların eşitçe silahlı buldukları ve katıldıkları KAN teşkilatıdır. Türk toplumunda, Devlet bulunmadığı için, henüz kimse, kimsenin üzerinde zorla egemen olamaz. Yenilen İL, ya bire dek yok edilir, yahut yenen İL içine katılır. Katıldığı zaman da, silahından tecrit edilmesi akla gelmez. Yalnız, Türk toplumunun her KAN'ı (Batın'ı), yenilince, bunu insanüstü bir alınyazısı sayardı. Yenen de, yenilen de, daha önce Allahlar: YERSULAR değil miydi? Tanrılar arasında geçmiş bir hesaplaşmadan, ne yenilen, ne yenen, ne kendisini, ne başkasını sorumlu saymazdı: *"Her Batın'ın kendi Yersu'su, aşiretin Ogan'ından daha çok nüfuzlu idi. Bundan dolaydır ki, Batın'lar arasında Kan davası ve Gazve gibi badireler eksik olmazdı. Hatta, Batınları, özel Allahları olan YERSular gazveye, akına, muharebeye iterdi. Ogan, aşiretin*

sembolü olmakla beraber, bir Barış Allahı değildi. Ondan ötürü kavgalara engel olmak onun rolü değildi. Buna karşılık, her YERSU, yalnız kendi Batın'ının özel dayanışmasına değer verdiği için, onun üstün gelmesine çalışırdı." (Keza, s. 46).

Hani burada DEVLET? İlhanlık çağındaki Türk toplumu için de devlet yoktur. Devlet olmayınca, toplum insanların çoğunluğunu silahsızlandırıp, bir avuç azınlığı silahlandırmak ve karşı geleni sindirecek Hapishaneler bulundurmamak, o zamanki Türk toplumunun bilmediği şeydi. Allahı ile birlikte yenilip, yenen Kan'ın içine katılmış Kan, onunla bir Federasyon kurardı. Anahanlık çağında, baskı ve zor Toplum içine sığmadığı için, yenen BOY "Sağ" Kol, yenilen BOY "Sol" Kol sayılmakla yetiniliyordu. İlhanlık çağında, Demiri de ele geçiren Babahan, İL çağındaki yumuşak, kadın - erkek melez güdümünden çok daha baskı ve zor kullanma fırsatını bulmuştu. Ama, SOY egemenliğini sürdürecektir hiçbir siyasi teşkilatı yoktu. Devleti yoktu. Kan teşkilatı vardı. Kan kardeşleri arasında üstlük, astlık silah gücü ve hapishane zoru ile sağlanmazdı.

Tek yol kalıyordu: TANRICILIK, DİN.. İnsanları Toplum kurallarıyla SİLAHSIZLANDIRMA imkansız olunca, "Kafadan gayrimüsellah" yapmak halk deyimi ile, RUH ve DÜŞÜNCE, Mantık ve ahlâk bakımından altlık - üstlük düzenine alıştırmak gerekiyordu. Din, manevi Devlet'ti. Türk toplumunda sosyal sınıf olsa, hemen o açıdan kanunlar çıkarılır, Yunan kentlerindeki Tiran oyunlarıyla, bir avuç silahlı adam, nüfus çoğunluğunu Köle durumuna getirir ve idare ederdi. Türk toplumunda ne Köle, ne Efendi yaşayamazdı. Geriye, yenenlerin bir YERSU veya SOY üstünlüğünü tanımak ve sürdürmek kalıyordu. Üstün geliş, Tanrıcılık bir olay değil miydi? Toplumda bir SOY'un üst sayılışı da, Allahın çizdiği alın yazısı olabilirdi. Herkesin Kan kardeşi sayıldığı bir Toplum düzeninde üstlük, astlık kimseyi sömürme aracı olmadığı, tersine, her an kopabilen savaşlarda bir disiplin ve teşkilat hiyerarşisi sağladığı için, SOY üstünlüğü, yenilmiş alt insanlarca bile, tabii ve yararlı bir kutsallık sayılabılırdi. Yersu'ları, Ongun'ları ile varlığın natürel ve sosyal dört bucağını canlar, Allahlarla doldurmuş bulunan ilkel Türk toplumu kadar bu yönde gelişmeye elverişli toplum bulunamazdı.

Onun için İL dini gibi, İlhanlık dini de, neredeyse kimsecik-

leri tedirgin etmeden, yenilenlerle yenenleri birbirlerine katmaksızın kaynaştıran yaşama yasası oldu. Konu bu açıdan ele alınınca, olağanüstü açık bir gelişim gösterir.

"İlhanlıkta, bir İL, AK - KEMİK tanınıyor. Ötekileri KARA - KEMİK sayılarak, bu İl'in uyduluğu altına giriyorlar... Hakim olan İl, velayet-i ammeyi [bütün mallara ve kişilere uygulanan velayet] haiz olmak üzere, kutsal olmak gerekir. Kutsal olmak için de, bir Totemin veya bir Allahın sülalesinden gelmesi şarttır. Allah, kadınlara ya bir nur sütunu yahut bir hayvan ve ki-mi de bir insan biçiminde tecelli eder. Kadın, Allah-çocukları doğurur. Bunlardan türeyen bir İl, hakimiyeti velayet'i amme-yi haiz sayılır." (Keza, s. 75).

YERİN GÖĞE ÇIKIŞI

Toplumdaki yeni düzen çarçabuk, Homer'in, Heziod'un, Yunan Tarih öncesinde yaptıklarını tekrarlar. Ozanlar, Kamlar, Koyunlar, Ongun (Totem)lar, Alp (Kahraman)lar, Yersular, Çılgılar, Çar (Yabancı ruh)lar, Süyek (Kemik)ler, Yatır (Eşik)ler, Tin (Fizyolojik can)lar, Eş (Tüm varlıktaki can)ler, Sör (Soluyan varlıktaki can)ler, Atasağun (Beden hekimi: Otacı)lar, Çör (sör: cin)ler; Mana (Kutsallık)lar ne güne duruyor? Hepsi birbirine karışır. Tavuk - At - Tavşan - Öküz - İt (pars) - Domuz (sıçan) - Maymun - Yılan - Sıçan - Pars-Koyun - Timsah gibi çoğu hayvanı, Fusuk (çam) - Hoş - Ardiç gibi ağaç Totem'lerin bin yıllardan beri işlediği cinsel yasaklardan doğma duygu yücelişleri, AŞK ve ÜLKÜ aşırılığı, çarçabuk yerden göğe yükselirken, yeryüzünden yerin dibine de alçaltmalar: KİN ve LANET'ler belirir.

Şamanlıkta her yer ACUN (Orta dünya) ve herşey MANA (Kutsal) iken, İL Dini'nde ACUN'a AŞAĞI GÖK deyip, KARA kişiler oturtuldu. AK kişiler (Babahan hukuklu Kan'lar) için ayrı bir YUKARI GÖK icat edildi. Kutsallık bakımından yeryüzü ile gökyüzü arasında pek açık fark konulamıyordu. İLHANLIK Dini'nde Babahanlık şartsız kayıtsız egemen olduğu için, alt etiklerini püskürteceği, medeniyetin "cehennem"ini hazırlayan, bir kapkara AŞAĞI GÖK icat etti: *"aşağı sema, İlhanlık dini teşekkül ettikten sonra tasavvur edildi. Altay Türklerinde bunun katları 7 yahut 9'dur. Aşağıdaki Sema'nın da kendine mahsus güneşi vardır. Fakat, bunun rengi kapkara olup, siyah nurlar saçar."* (Keza, s.80).

İlhanlık çağında, Türk toplumu henüz Göçebelik düzeyinde Kent çağına girmek üzereyken, ilişkili bulunduğu Medeniyetlerce geliştirilen DEMİR'e kavuşmuştu. Babahanlık, bu sayılı egemenlik silahını da kutsallaştırmakta ve törenlemekte ge-

cikmedi. Şamanlıkta 4 mevsimde bir yıl ortası kurbanları için, İl dininde 24 boya kendi ayrı Sökün'ünden yediren Şölen için törenler yapılırdı: *"İlhanlık devrinde demir ayini vardı. Bunlar büyük ibadetler olup, ayrıca da her Allah için kurbanlar kesilirdi."* (Keza).

TÜRKLERDE KENTLEŞME

Hız. Muhammed, İslam dinini "Müvahhid" (tek tanrılı) saydığı İbrahim geleneğine bağıladı. Kur'an'ın bu metodunu, İslam tarihçileri, Müslüman olarak Türk toplumlarına uyguladılar. Türkler için Arapların İbrahim'ini andıran bir "Müvahhid" icat etmek zorunda kaldılar. Onu, atalara tapan Türk toplumu geleneğine uyararak, Oğuz Han diye kişileştirilen, OĞUZ Kan'ında buldular. Öylesine ki, Oğuz Kan'ını İbrahim ile yaşıt yapmaya dek gittiler.

Oğuz adlı gerçek bir kahramanın etiyle kemiğiyle yaşayıp yaşamaması önemli değildir. Oğuz varlığı, Uzak-Yakın Doğu medeniyetleri arasındaki alış - veriş yolları üzerine (tıpkı Irak - Mısır medeniyetleri arasındaki İbrahim adına bağılı Semit Orta Barbarları gibi) yığılmış Göçebe toplumların sembolü idi. Yazı binlerce yıl önce keşfedilmiş olabilir. Ortaasya toplumları o düzeye, yazıyı kullanmaya varabilmek için, önlerinde aşılacak bir toplum basamağı ile karşılaştılar. O basamak, Akdeniz Greko - Romen toplumlarını Yukarı Barbarlık konağında içine girdikleri KENTLEŞME çağıdır.

Tarih öncesindeki kutsal toplum Ulularını, sınıflı Medeniyetlerin zorba kralları ile karıştıranlar, Türk toplumunu sosyal değişiklik sembollerin, kral sülalelerinin değişmesi biçiminde gösterirler. "Müslüman" sayılan Oğuz Han zamanında "Müvahhid"liğe (tek tanrılığa) benzeyen şey, 24 Kan'ın birleşmesiydi. Oğuzlar, Müslüman olmak şöyle dursun, henüz Kentleşmemiş Göçebelerdi. Türk toplumu için kentleşme, İslam tarihçilerine de, Oğuz töresinden (Türklerin Türk adını alışlarından) çok sonra başlamıştır.

"Oğuz Han öldü. En büyük oğlu Gün Han, atası vasiyeti ile onun yerine geçti. Ve dahi atası itikadı üzere idi. Kuzey ve Doğu ülkelerini adl ile [adaletle] imaret edip, onun zamanı, Türkis-

tan'da ve başka yerlerde nice şehirler yapıldı ve bu ol kraldır ki, Türkistan'da saltanat törenini ve hışı tertibini tayin edip öteki kardeşlerinin orta yerinde Tamga koydu. Ta ki, hiçbir işte buna muhalefet itmiyeler." "Vakta ki Gün 70 yıl padişah oldu, ol dahi bekaa evine göçtü. Anın dahi en büyük oğlu Kay Han atası yerine geçti... Saltanat bunun elinde ve çocukları elinde karndan karna batndan batna kalup..." **(Neşri Tarihi, s. 14).**

Oğuz adı gibi Gün adı da gerçek kişi değil, öteki Kan'ları İL ölçüsünde birleştirmiş, Anahanlığın egemenliğine erkeğin Babahanlığını da katmış birer Kan teşkilatına ve töresine semboldürler. Oğuz Kan'ından bir kuşak sonra, Türk toplumu Kentleşmeye başlar. Henüz ortada İslamlık bile yoktur.

Ancak İsa'nın doğumundan sonraki 7. yüzyıl başlarında, 622 yılı Hz. Muhammed'e Tanrı elçiliği (Resalet: Peygamberlik) geldi. Bu elçilik, yeryüzünün Yakındoğu ana medeniyetlerini boğan ve dünya ana ticaret yollarını leşleriyle tıkayan Fars ve Bizans İmparatorluklarını temizlemek için verilmiş bir kutsal görevdi. Bizans, sık sık Barbar aşuları aldığı için, arasıra dirilişe uğratılıyordu. Fars, hem Yakındoğu medeniyetinin ticaret şahdamarı üzerine oturmuş, hem yüzyıllardan beri Barbar aşısı yemediği için kankıran olmuştu.Önce Tarih sahnesinden Fars kaldırılacaktı. Çünkü yeryüzünün en büyük iki kadim medeniyet ocağı (Yakındoğu ve Uzakdoğu) arasındaki tıkanıklık açılmadıkça insanlık rahat nefes alamıyacaktı. İşte o zaman, birbirlerinden hiç haberleri yokken, güneydoğuda Hicaz Araplığı ile, kuzeydoğuda Ortaasya Türklüğü arasında, konuşulmadık bir işbirliği baş gösterdi. Tıkanan en büyük Orta Cihan Ticaret Yolu'nu güneybatı ucundan Araplar, kuzeydoğu ucundan Türkler zorlamaya giriştiler. Araplar da, Türkler de ansızın Batı dünyasının Tarihine giriyorlardı. Sosyal düzey bakımından Araplar önde, Yukarı Barbarlık konağına erişmiş, Medeniyete atlamak üzere idiler. Türkler, onlardan bir basamak geride, Göçebe Çobanlık konağında, henüz Kentleşmeye geçmek üzere idiler. Bu sosyal ve tarihcil ve coğrafyacıl nedenlerle, Orijinal İslam medeniyetini kurmak Araplara, bu kuruluşu bilmeden de olsa savunmak Türklere düşüyordu.

O zaman, Oğuz Han, Gün Han gibi efsane kişilikleri yerine, ilk gerçek Türk kişilerinin adları belirdi. Bunu İslam tarihçileri yazdılar: *"Sonraki zamanlar Meysereden Oğuz oğlu Salur nes-*

line (saltanat?) geçip, bunlarla Fars krallarının Kisraları arasinda Muhammed peygamber günlerinde, cahiliyette çok savaşlar oldu." (Neşri, Keza). İlk Tarihci Turk toplumu - Arap toplumu buluşması böyle oldu.

En büyük Cihan ticaret Kervanlarının güneybatıdaki UMMAN YOLUNDAN Araplar, kuzeydoğudaki İPEK yolundan Türkler davrandılar. Türkler, İbrahim zamanındaki Göçebe Semitler'in sosyal düzeyinde idiler. Araplar, kendilerinden önce Greklerin, Romalıların ulaştıkları bezirgan Kentlerdeki düzeyde idiler. Türkler, aşiret göçleriyle, Toplum olarak, İbrahim Sıptları gibi, iki Uzak-Yakın Doğu medeniyetleri arasında gelişigzelampa yapıcı idiler. Araplar, Finikeliler, Grekler, Romalılar gibi, düzenli, sürekli ve bilinçli yarı korsan, yarı gazveci büyük ticaret alışverişi yapıyorlardı.

Irak ve Suriye sınırları üstünde, Gassan ve Hıyre adlı serhat Arap devletçikleri kurulmuştu. Bu Arap devletçikleri, Bizans - Fars büyük medeniyetleri arasındaki kısır savaşlarda paytak rolünü oynayıp, tabanı hazırlamışlardı, Yeryüzünde en işlek ticaret yollarının şahdamarı IRAK - SURİYE içinde atar. Bu iki gelenekçi dörtyol ağız Arapların elindedir. İslamlık, işlek ticaret antreposu ve kervansarayı olan Mekke - Medine gibi hicaz kentlerinden kalkışıp yürüyünce, Suriye ile Irak yolları kendiliğindenmişçe önlerinde açılacaktır.

Özellikle Fars medeniyeti, İslam yumruğu ile, bir vuruşta iskambil kağıdından şatolar gibi yıkılıverdi. Bu yıkılış tesadüf değildir. "Mucize", iki yanlı vuruşla başarılmıştır. İslam Araplığı, Yakındoğu medeniyetlerinin geliştirdiği evrencilik ülküsünü bayraklaştıran Yukarı Barbarlık savaşçılığının yaman dinamizmi ile atılırken, Ortaasya' da Göçebelikten Kentleşmeye doğru gelişen taptaze Türk gücünü, kendiliğinden, pek düşünmeden, fakat sezerek kendisiyle ortak bulmuştur. Muhammed'in doğduğu gün İslam efsanesinin saydığı olağanüstü olaylar (gllerin kuruması, ırmakların yatak değiştirmesi, ve ilh.), o sezginin zamane alametleriydi. Güneybatıdan Arap-İslam, kuzey doğudan Türk-şaman akınlarıyla iki ateş arasına düşen Fars imparatorluğu, yıldırım savaşları ortasında yıkılmayıp da ne yapacaktı?

TÜRK - MÜSLÜMAN SİLAH ARKADAŞLIĞI - DÜŞMANLIĞI

Arap İslamı ile Türk Şamanlığı, savaş alanında, danışıklı imişçe ve andlaşmışça birbirlerine omuz verdiler. Peygamber Muhammed'in Türkler üzerine iyi şeyler söyleyen Hadis'leri anlamlıdır. Arada, sözleşilmemiş bir Arap - Türk ittifakı vardı. Ortak düşman Fars imparatorluğu yıkılır yıkılmaz, Arap dini ile Türk dini birbirlerine dost ve müttefik ellerini uzatmış durumda idiler. İki taraf da, insanlığın, temiz, güçlü İlkel Sosyalist gelenek ve göreneklerini yaşıyorlardı. Çökmüş Medeniyet maddesini çapul etme pratiği, karşılıklı ülkücülüklerini kaynaştıracak mıydı?

İlk silah arkadaşlığının balayı çabuk geçti. Araplarla Türkler arasında talan edilen Acem İmparatorluğu yıkılınca, işler değişti.

İslamın ilk ülkücü çağı olan Hulefa-i Raşidin zamanı, Halife Osman, kumandanı Said İbnül As'a para ile barış yaptırttı. Bu Arap - Türk silah arkadaşlığına karşı gösterilmiş son saygı oldu.

Bezirgan saltanatını bütün kalleşliği ve korkunçluğu ile hortlatan Emeviye hükümdarlığı ile birlikte işler tersine döndü. Arap İslamı, Acem saltanatını Ortaasya'dan geçen İpek Yolu'nu açmak için yenmişti. Şimdi ise bu yolun üstünde Türkler duruyordu. Araplar, Türklerle karşı hemen Acemlerle elele verdiler. Halife Yezid zamanı, Cürcan ülkesi savaş alanı oldu. Karşı taraf, üzerlerine gelmiş bulunan *"Yezid'in askerinden bulduklarını katlettiler."* (**Ravzatül Ah bar**, s. 301). Buna karşılık, Yezid tarafı, kale kapıcılarını parayla satın almanın yolunu buldu. O sayede esirler, mallar, kumaşlar *"Acem başkanlarının ve Arap kumandanlarının ellerine geçti."* *"Beş fersah mesafeye dek darağaçları diktiler... Esirleri bir değirmenin harkı kenarına götürüp, koyun gibi boğazladılar. Akan kanla değirmen döndü ve ol değirmenin unundan ekmek pişirip Yezid'e yedirdiler."* (Keza, s. 303).

Yıl 680'den sonralarıydı. İslamlığın kuruluşu üzerinden yüz yıl geçmemiştir. İslam Arap - Acemler kan cümbüşü ile Türk avına çıkmışlardı. Henüz Cengiz ve Timur'ların karşı taarruzlarından uzaktı. Fakat, İslamlık saltanata düştükçe, kendi mezar kazıcılarını Türkler arasından çağırılmazlık edemeyecekti.

Hişam bin Abdül Melik zamanında, *"Cerrah İbni Abdullah, Hazer vilayetine varıp, çok kimseleri katl ve gaaret ve esir idüp Azerbaycan'a giri döndükçe, Gor hükümdarı Hakan'a ve Türk sınıflarına haber gönderip... yardım istedi. Hakan ve öteki Türkler 100 binden ziyade toplandı... Hakan'ın oğlu bile (birlik) idi... Müslümanlar yenilgiye uğradılar. Türk askeri Azerbaycan'a geldiler."* (Keza, s. 333).

Müslümanlıkla Türkler arasında o kanlı med ve cezirler Cengiz ve Timur çağına dek sürecektir. Ve Arapça tarihler Türkleri Cengiz çağında bile "soysuz" olmakla suçlayacak ve şöyle tasvir edeceklerdir: *"Türk adını alan Ye'cüc Mecüc'ün artıklarıdır. Yabani hayvan gibi kolay yaşarlar. Topunun da ne hakimleri, ne dinleri, ne itikatları vardır. Puta, güneşe, yıldızlara taparlar: Haram'ı, helal'i bilmezler."* (E'bi-I Abbas Ahmed , **Ahbarud Düvel ve Asarud Düvel Fit Tarih** s.284).

TÜRKLER NE ZAMAN, NASIL MÜSLÜMAN OLDULAR?

İslam medeniyeti, Emevi yıkılışını geçirdikten sonra, Eba Müslim gibi yaman bir Türk ihtilalcisinin kurduğu Abbasiler çağına girmişti. Ancak o zaman İslamlık Türkler içine işleme yollarını buldu. Bu gerçeği, Türklere karşı hiç saygı beslemeyen İslam tarihçileri açıklarlar:

"Ve fil-cümle zaman geçtikten sonra, Abbasiye devletinde Türk neslinden Salur bin Tak (Dağ oğlu Salur) Han'dan bir kişi kral oldu ki, ona Çanak Han derlerdi ve Kara Han lakabı alır. Türk Hanlarından ilk İslama gelen, mümin olan olur. Ve Hicret'in 300'ünde (Milad: 9-10uncu yüzyıl) Türklere 2000 kişi, hargahı ile İslama girüb mümin ve müttaki oldular. Ondandır ötürü buna Terk - İman denildi. Lafzında hafifletilip Türkman dediler. Türkmanın adı ol vakitten beru konuldu. Ve sonra, çünkü Çanak Han öldü, yerine Musa Han geçti... Etraftan işittiği ülemayı ve fukarayı (bilginleri ve dervişleri) toplayıp, Mescid ve medrese (okul) ve Zaviyeler (tekkeler) yapıp, en sonra ölünce, amcası Buğra Han Harun bin Süleyman yerine kral oldu. Kaşgar ve Balasağun'a, ta Hitay ve Çin sınırına varınca malik idi. Hicret 389 (999 Kasım 12 - Ekim 14) Samaniyan devleti çökünce, Buhara'yı ele geçirdi. Ol dahi ölünce, andan sonra Ahmed Han bin Ebu Nasr bin Ali tahte geçti. Türklerin kafirlerine ulu savaşlar açardı. Ve bunun zamanında Türklere çok taife imana geldi. Dindar ve fazıl ve ilim ve dinsever idi." (Neşri Tarihi C. I, s.16).

Bu, Arap ve Acemlerin Türkleri değil, Türklerin Türkleri Müslüman etmesiydi. İnançta zor sökmemişti. Nasıl Avrupa'da Hristiyan Havarileri ve Ayoş'ları Cermen ve ilh. barbarlarının önce elebaşlarını (din ve idare şeflerini) kazanıp, çökmüş Roma medeniyeti tertibinde birer "Kral" uydurmaya başladılarsa,

tıpkı öyle, İslam Aziz'leri, Derviş'leri, Bilginleri, "Kafir" Türklerin ulularından, Han'larından işe başladılar. Avrupa tarihi ile Asya tarihi paraleldi. Cermenlerin Hristiyan oluşları ile Türklerin Müslüman oluşları aynı determinizme uyuyordu. Aradaki tek fark, İslam'ın Hristiyanlıktan 622 yıl sonra başlamasında toplanıyordu. Türkler, Cermenlerden 900 yıl sonra, evrencil sistem durumuna girmiş bir tek Tanrı dîne giriyorlardı.

Bu farkın olumlu ve olumsuz sonuçlarını, modern tarihte aramak ilginçtir.

TÜRK TOPLUMUNUN İSLAM DİNİNE TEPKİ VE KATKILARI

Hicret'in 300. Milad'ın 1000 yılları, İslamlık, biri Emeviler, ötekisi Abbasiler olmak üzere, iki Saltanat batıp çıkmasını geçirmişti. Yani, Müslüman Arap-Acem toplumu, sınıf çekişmeli Antika Medeniyetin, artık kör dövüşü çağlarından birini yaşıyordu.

İkel Sosyalist toplumun çocukları olan Türkler ve Moğollar, inandıklarından zorla dönecek insanlar değillerdi. Üstelik, karşılarındaki Medeniyeti yenmek üzereydiler. Ona esir düştükleri zaman bile, efendilerinin her emrine ve dinine hemen boyun eğecek, satın alınır, hatır için inanır, köle olmadılar. Salur oğlu Musa Hanın uzun propagandaları, Buğra Hanın Çin sınırından Buhara'ya dek fütuhati bile Türk toplumunu eski inançlarından koparamadı. Ancak Salur'dan dört kuşak sonra, adını Arapça'ya çeviren Ahmet Han, kılıcını ikna yoluyla atbaşı birlik yürütünce, "Türklerin kafirlerini" çokça Müslüman etti. O da kendisi Türk olduğu için.

Türk toplumu, dışarıdan kendisine doğru sızdırılan tek yanlış din etkilerine pasifçe katlanmadı. Şamanizminden kalma yığınla gelenek ve göreneklerini İslamlaşmaya aktardı. Türklerin dinlerinde yüzde kaç Müslümanlığın, yüzde kaç Şamanizmin yaşadığı araştırılacak şeydir.

Türkler Atalara tapıyorlardı. Atalara tapıcının en büyük sembolü Oğuz Han efsanesi oldu. İslam düşünücüleri, hemen Oğuz Han'ı daha anasından doğduğu gün konuşturup "Müvahhid" yaptılar. Tektanrılı dine inanmış gösterdiler. Türk'ü başka türlü Müslüman yapamayacaklardı.

Daha Emevi yıkılışlarından beri, Horasan'dan Anadolu'ya dek sarsıntılı İslam dünyası Tarikatlarla doldu. Eba Müslüm'den Hasan Sabbah'a, Mansur'dan Şeyh Bedrettin'e dek, düşünce ve davranış kaynakmaları Türk toplumunun gelenek

ve göreneklerinden kaynak aldı. urdg zaman Selçuk saltanatını yıkan Bahailer, Anadolu'da berbat derebeği dağınıklığı herkesi kasıp kavururken "Birlik" lksn çağıran Aşık Beşe'ler, Osmanlı imparatorluğunu kuran Köy retmenleri rgt Bektaşiler, Şehir retmenlerinin rgt Ahiler... Mevleviler, Rfailer, Yunus Emreler, Süleyman elebi'ler... Hep, islam dininde Türk toplumunun inanç gücüyle Rnesanslar yapmış davranışlar, düşüncelerdir.

Bugün, Anadolu halkımız içinde yaşıyan nice gelenekler ve göreneklerin asıllarını eski Türk-Moğol inançlarında buluyoruz. Cengiz zamanı (13. yüzyıl sonları), Türklerin taşları can ve tanrı saydıkları günden kalma "*Yağmur taşı*" vardı. Onunla "*istenildiği zaman yağmur yağdırılırdı*" (**İran Moğollar**, s.191). Anadolu'da hala insanlarımız, sembolik küçük taşlarla yağmur duasına Müslüman olarak çıkarlar.

Cengiz Moğollarında, "*güneş ve ay tutulunca Trampet almak*" adetti (İran Moğolları, s. 193). Anadolumuzda tutulan ayı veya güneşi kurtarmak için silah patlatmak, Müslümanca işlerden sayılır... Romatizmayı tezekle iyileştirme, cin çarpmasına karşı çeşitli tedbirler, ölünün kırkını kutlama ("*Boğtak ölünce karları 4 hafta yas tuttu*") (Keza, s.194) ve ilh., gibi bin bir "Müslüman" gelenek ve görenekleri, Türk-Moğolların nce İran'a oradan teki Müslüman dünyasına taşıdıkları tarih öncesi kalıntılarıdır. (Sümerlere bakıla.)

Türkçede en geniş din propaganda kitapları, Ahmediye'ler, Muhammediye'ler okunsun. Anlatılanlar İslam dini üzerinedir. Orada ruhların allahın ve melaikelerinin ilişkileri, Şamanizm inanç ve tasvirleriyle dopdoludur.

Anadolu'yu kaplamış silindir üzerine konik oturtulmuş kn-betler, Kırşehir'in, Sivas'ın, Kayseri'nin Selçuk medrese, cami, yapıları gz önüne getirilsin. Hepsi İslam dininin ilhamıyla yapılmışlardır. Hindistan'a dek uzanan o mimarlık anıtlarında ortak motif Türkmen adırı'nın, Han otağı'nın renk renk taşla işlenmiş biçimleridir. Gebenin adırı müslümanlıkta taş olmuş, ama kazıklarla gerilişi bile olduğu gibi kalmıştır.

DİNİN TÜRK TOPLUMUNA ETKİLERİ

Semitler, Yakındoğu'nun iki büyük İRAK-MISIR medeniyetleri arasında mekik dokurken etkilenmiş göçebelere olarak, en saf TEKTANRILI din portörlüğü yaptılar. Semit gelenek ve göreneklerinin Yahudi Tevrat ve İncil'inden Arap Kur'an'ına dek gelişimi, o etkilenişin ölmez sembolleridir. Türk-Moğollar Din konusunda Semitlerin tıpkısı oldular. Birbirine Mısır'la Irak kadar yakın olmıyan iki büyük orijinal Medeniyet alanı var: Yakındoğu medeniyetleri ile Uzakdoğu medeniyetleri. Türk-Moğol toplumları, bu iki medeniyet harmanı arasında, İpek Yolu üzerinde mekik dokudular. O muazzam ilişki ve değiş-tokuş aracılığı, *"Çok uzun zamandan beri, Türk tefekkürünün kuvvetli tesiri altında kalmış olan Moğol, dini"* (Keza, a.187) biçiminde sonuçlar yarattı. Onun için, *"Moğollar, bir tek tanrıya inanırlardı."* (Keza, s: 188) *"Yeryüzü hakimiyetinin kendilerine tanrı tarafından başlanılmış olduğu fikrinde idiler."* (Keza, s. 187).

Rus yazarlarının aktardıkları eski bir Türk duası aynen şöyle der:

"Sümer Ulan Taykam

"Süt kölüm Sümer Taykam" (A.V. Anohin: **"Material po vb."** den, ÜLKÜ, 8 Mart 1940)

Burada "Süt Kölü", süt gölü, "Tayka", buzul, cümudiye anlamını taşır. "Sümer" nedir? Irak'ta ilk Medeniyeti Kuran Sümer'lerle ilgili midir? Bilinmiyor. Ancak gene aynı araştırmanın, İlhanlık dini düzeyine uygun açıklamalarında bir olay daha göze çarpıyor. Kara Tös'e karşı çıkan Aruu Tös'ün adı Ülgen'dir. (Latinlerin Vülken'ini andıran bir ad.) Ülgen, Akdeniz Greko-Romen medeniyetinin baba Zeus tanrısı gibi, parlak ışıklı, yıldırımli bir Babahandır.

Bütün bu ve benzeri elemanlar, Türklerin, inançlar alanında, Uzakdoğu ve Yakındoğu ötesi Akdeniz medeniyetlerine dek toplumlarla ilgilenmiş bulunabildiğini hatırlatır. O geniş evrencil ilişkilerin, Türklerle Moğolları tek tanrılı din inançları-

na doğru yaklaştırmaması yadırganamaz. Altay Türkleri'nde İslamlıktan önceye ait olduğu anlatılışından belli olan bir Tufan efsanesi bile yaşıyor:

"Yayık (Tufan) olacağını ilkin "Temrü müüstü kök teke" (Demir boynuzlu gök teke) bildi. 7 gün dünyayı dolaştı. Bağır-
dı. 7 gün deprem oldu. 7 gün dağlar ateş püskürdü. 7 gün yağmur yağdı. 7 gün fırtına oldu ve dolu yağdı. 7 gün kar yağ-
dı. 7 aziz kardeş (büyüğü Erlik, tanrı, nomçe: kitap, ehli Ül-
gen) gemi yaptılar. Her cins hayvandan birer çift aldılar. (Ge-
mi Yal Mönkü adlı büyük dağda, yahut Kosagaç'a yakın İyık
dağında hala durur!) Tufan bitti. Ülgen gemiden bir horoz sal-
dı. O soğuktan öldü. Kaz saldı, o gelmedi. Kuskun (karga) sa-
lındı, leşe daldı. 7 kardeş gemiden çıktılar... Ülgen, Nom'dan
aldığı güçle, insan yaratmaya girişti. Altın fincan içine kök çi-
çek koydu. Kardeşi Erlik, bu çiçeğin bir parçasını çalıp gene bir
insan yarattı. Ve ilh." (A.V. Anohin, Keza)

Görüyoruz. Türk toplumu, sünger gibi herşeyi emicidir. Ak-
deniz ötesinden Altay dağlarına dek yayılmış Sümer medeni-
yetine özgü Tufan efsanesini, İslamlıktan önce, kendi çevresine göre benimsemiştir. İslam medeniyeti ile karşılaşınca, on-
dan da etkilenmemelik edemezdi.

"Cengiz Han'ın 1289'da İslamlığı kabulüne ve o zamana dek atalarının telakkilerine bağlı kalmış olan son Moğolların da fiama-
nillikten yüz çevirdikleri an"(İran Moğolları, s.187) olmuştur. O
anda bile, Türk ve Moğollar, birbirleri ile "KANKARDEŞİ" olmak
için, birbirlerinin kanını törenle içerlerdi. "Cengiz Han zamanın-
da bu adet gittikçe kayıp olmakta idi." (Keza, s. 189). Türk ve
Moğollar "Şef mezarlarını gizli tutmaya çabalarlardı" (Keza, s.
195) "Müslümanlığı kabul ettikten sonra. Gazan, kendisine Teb-
riz'de muhteşem bir türbe yaptırmıştır. 1304 yılı buraya gömül-
müştür." "Gazan, Müslüman Kadıları Danışmend vs.yi vergiden
muaf etti. Muzaffer olmak güç olmadı." (Keza; s. 264).

Moğollarda, bütün ilkel Toplumlarda olduğu gibi, ad Kan ör-
gütünün sembolü olduğundan, "Adlanmalara dini bir mahiyet
verilmekte idi." O kadar ki, "Tanınmış kişi ölürse, onun adını
taşıyanların adları değiştirilirdi." (Keza, s. 216). Öyle iken,
Müslüman olur olmaz bundan caydılar. "İslamlık ise, bu dine
girenlerin mutlaka bir İslam adını takmasını istiyordu." (Keza,
s. 218) Ve bu istek, en güçlü şeflere kabul ettirildi. Teküdar,
Ahmet oldu. Olcaytu, Mehmed oldu. Gazan, Mahmud oldu, Ar-
pa, Meozüddin oldu.

DIŞ DİN ETKİSİ ÇEVRE MEDENİYET ETKİSİDİR

Batı'da yıkılmış Roma İmparatorluğu'nun "RUH'u HABİS" gibi evrene yayılan, HİRİSTİYANLIK dini idi. Hıristiyanlıkla Cermen Barbarları arasındaki ilişki ne idiye, İslam saltanatlarının aşındırıp çürütmeye uğraştığı İSLAM dini ile Göçebe Türk toplumlari arasındaki ilişki, hemen hemen o oldu. Bu ilişkiler ortamında, girişkenlik (teşebbüs), aksiyon, inisiyatif Türk toplumuna düştü. Hıristiyanlığa doğru göçerken, bedeni çürüyüp, ruhu askıda kalan Roma medeniyeti gibi, Müslüman dini de, yaşlanmış, çökkün bir Ruh halinde kalmıştı. Çünkü Arap-Acem toplumlari, kendi iç çekişmeleri yüzünden Tarihçil anlamıyla yıpranmışlardı.

Dalga dalga gelen genç akıncı Türk toplumu önünde, İslam Arap ve Acemler yorgun, yılgın, yenilgindiler. Ancak tarım üretimi gibi, yüksek verimliliği kimse için bilinmez kalamayan bir Medeniyet üstünlükleri vardı. Bu durumdan güç alarak, alta güreşen pehlivan oldular. Ayrıca, Tektanrılı dinler arasında, bir toplum dinamizmine dayanan, en sade ve en yalınkatlısı İslamlıktı. İslamlığın kendi akıncılık çağı: Hülefa-i Raşidin çağı vardı. Özellikle o çağdan kalma genel Müslümanlık prensipleri, Kent çağına yönelmiş Türk toplumunu etkiledi.

Daha doğrusu, bir dinin Türk toplumunu etkileyebilmesi için, Türk toplumunun karşısına çıkan dini yaratmış bulunan topluma az çok benzemek üzere değişmesi gerekti. Bunu, Tsin dini ile Şamanizmin karşılıklı etki-tepkilerinde gördük. İslamlıktan önce Türk toplumuna kesin etki yaptığı anlaşılan din, Çin toplumundaki Tsin dini oldu. Türk toplumu ile Çin toplumu karşılaşınca, bunlardan hangisi, ötekisine daha çok etki yaptı, kestirmek hayli güçtü.

İlk bilinen Türk Kadın hukukuna dayanıyordu. ANAHANLIK sistemini kutsallaştıran bu dine Şamanlık denildi. Oğuz Han efsanesine bağlanan İL dini, Şamanizm biçimini kılıf gibi kullanılarak, Anahanlıkla Babahanlığı uzlaştırdı. Ancak İLHANLIK çağında Babahanlık iyice güçlenince, Çinlilerin TSİN dini Türklerin eski kadıncıl Şamanizmini etkileyebildi. Şamanlıkla TSİN dini arasındaki fark, Türk toplumu Anahanlıktan Babahanlığa geçtiği ölçüde silinmeye başladı.

Toplum içindeki varlık ve güç farkları, insanlar arasında zıtlaşmalar ve sosyal kutuplaşmalar biçimini alınca, o duruma uygun olarak Tsin dini de inananları İYİ - KÖTÜ diye ikiye ayırdı. Türk toplumunda ilk Şamanizm çağının EŞİT kan kardeşliği, ancak İlhanlık dini belirlediği sıralarda, sosyal zıtlıklara ve kutuplaşmalara doğru parçalandı. O parçalanıp bölünüşe tıpatıp uygun düşmek üzere, İlhanlık dininin inançları su yüzüne çıktı. AYDINLIK - YUKARI bilinen göke karşı ve zıt olan, güneşi bile kapkara bir renge boyayan bir AŞAĞI gök ortaya çıktı.

Tek sözle, Çin medeniyetinin Türk toplumuna doğru gelen etkileri, Türk toplumunun kendi yapısında, sosyal ilişkilerinde Anahanlık yerine, Babahanlık ilişkilerini (basit çömlekçilik ve çapa ile kadının işlediği gelgeç ekincilik ekonomisi yerine, Çobanlık ve sürü ekonomisini) kesinlikle geçirmedikçe, Tsin dininde görülen zıtlıklar, Türk dininde doğmadı.

Arap-İslam toplumu ile Türk-Şaman toplumunun karşılaşması başka türlü olmadı. İslamlık, yukarı Barbarlık konağına erişmiş Arap kentlerindeki insanlığın Medeniyete geçiş akını idi. Başka deyimle, İslamlık, Arap toplumunu, birden bire gelişen (tarihcil kaçınılmazlıkla evren ticaretinin ansızın Hicaz'a yönelmesi üzerine gelişen) Ticaret mekanizmasına kapılarak, Yukarı Barbarlık konağından sınıflı toplum biçimine atlatmıştı.

Türk toplumu ise, tam İslamlıkla karşılaştığı sıralar, henüz Çobanlık göçebeliğinden tarım ekonomisine iyice geçememişti. İslamlığın Türk toplumunu etkileyebilmesi için, Türk toplumunun, kendi, sınıfsız, sosyal sınıf adını almaya elverişli sınıf ayrılıkları bulunmayan Babahanlık düzeninden, sosyal sınıflı Medeniyet düzenine sıçraması gerekti. Türklerin Müslümanlaşmaları için, Müslüman toplum düzenine karşı bir alıcılık (radio deyiminde: reseptivite) kazanması gerekti. Bu reseptivite,

alçanlık, Türk toplununun, Göçebelik Öyle dursun, Kent ağından yukarıya doğru hızla yükselip sosyal sınıflı Medeniyet ağına girmesi demektir.

Demek, "Türk toplumu üzerine dinin etkisi": Son duruşmada, Türk toplumuna evre Medeniyetlerin yaptıkları etki ile ölçülebilir. Türk Őamanizmine Tsin dininin etkisi, Uzakdoğu Medeniyetinin etkisi olmuştu. Türk toplumuna İşlam dininin etkisi, Yakındoğu Medeniyetleri basamağına erişkin Arap-Acem medeniyetlerinin etkisi olacaktı. Bu sonuncu etkiyi göze arpıtılabilmek için, İşlam dini yolundan Türk toplumu üzerine yapılmış bir SOSYAL, bir de EKONOMİK alanda etki rneği vermek yeterli olabilir.

İSLAMLIĞIN TÜRK TOPLUMUNDA KANBAĞLARINI ÇÖZÜŞÜ

İslam, daha doğarken, Tarihöncesi Arap toplumunun Kan bağlarını temizledi. Hazreti Muhammed'in Medine kentine göçmesi bu çığıı açtı. O zamana dek Arabistan'da, belki birkaç Yahudi dışında, herkes "Kankardeşi" idi. Yani insanlar, kendi kabile ve Kan örgütlerinin içinde olanlarla kanı, canı pahasına kardeşti. Kendi kanından olmayanı kardeş sayabilmek için, Türklerde görüldüğü gibi, birbirinin kanını törenle içmek gerekirdi.

Yesrep kentine (Medine'ye) göçölünce, iki tip Müslüman ortaya çıktı: "Muhacirin" adlı Mekke kentinden göçmüş Müslümanlar, "Ensar": Muhacirlere yardım eden Yesrepli'ler. Bunlar ayrı ayrı Kentlerden, ayrı kabileden, ayrı Kan'dan gelme insanlar oldukları halde, aralarına kimi Habeş, Acem gibi ta uzak ülkelerden gelmiş Yahudi ve "Müşrik" gibi yabancı inançlardan yeni çıkmış kimseleri de alarak, hep birden "MÜSLÜMAN KARDEŞLİĞİ" kurdu lar. "İnnemel müslimune ihve" (Hiç kuşku götürmez ki müslümanlar kardeştirler) diyorlardı.

O zaman insanlığı için bu anlayış ve davranış, İhtilallerin en korkuncu ve büyüğü idi. Nitekim, artık lafın para etmediğini görüp, kılıçlı davranışa giren Müslümanlığın ilk büyüklüğü anlamında kalmış birkaç yüz kişilik Bedr gazvesi, Araplar için o zamana dek görülmüş, işitilmiş olmayan bir sahne idi. Babalarla oğullar kılıç kılıca gelmişlerdi. Genç Müslümanlar, yaşlı atalarını dize getirmişlerdi.

Onun için, Lammens, haklı olarak şunu yazar: "*İhtimal ki, vatandaşları arasında Muhammed ilkin Din kardeşliğini Kan bağlarından başka bağlar üzerine kurmak iddiasını gösterdi.*" (H. Masse, **L'islam**'dan)... Burjuva "bilim iffeti" hep böyle kuşkulu konuşur. Ortada "ihtimal" veya "iddia" yok. Savaşçıl

davranış ve kutsal düşünce açıklığı vardır. İslamlık, kan bağlarının kılıçla kesilip atılışdır.

İslam dininin Türk toplumuna etkisi daha başka türlü olmadı. Müslümanlık, Türk toplumunda, o zamana dek yaşayan sınıfsız toplum davranış ve düşüncelerini, sosyal sınıflı toplum davranış ve düşüncelerine doğru değiştirdi. İkel Sosyalizm çağı olarak sosyal sınıfları bulunmayan Türk toplumunun yazılmamış kuralları, KANKARDEŞLİĞİ ANAYASASI idi. İslamlıkla birlikte, o yazılmamış Türk Töresi'nin yerine, sosyal sınıf münasebetlerini haklı çıkarıp düzenleyen yazılı Doğmalar, Naslar geçti. Arap toplumu için de, İslamlık, Arapların CAHİLİYET dedikleri yazısız Kankardeşliği düzenleri yerine, Bezirgan ilişkilerinin en temiz ve en yüceltimli ruhunu geçiren yazılı Kur'an hükümleri oldu.

Bu olayı Tarihte gelişigüzel serpilmiş yığınla ilişkiler ispatlar. Örneğin Neşri Tarihi'ne bakalım. İlk Müslüman Çanak Han'dır. Onun oğlu sayılan Musa Han ölünce, iktidara oğlu değil, amcası sayılan Buğra Han geçer. Buğra Sahiden Musa'nın amcası ise, Çanak Han'ın kardeşi olmalıdır. Oysa, Buğra Han, "Harun" adını alır (Müslüman olur) ve babası Süleyman (gene Müslüman) sayılır. Bu Süleyman, Çanak Han'ın da babası olsa, ilk Müslüman o olmalıydı, Çanak Han ilk Müslümandır.

Bu durum, açıkça gösteriyor ki, Müslüman olunduktan sonra bile, henüz babadan oğula miras kalan bir egemenlik kurulamamıştır. Nitekim, Buğra'dan sonra gelen Ahmed Han da Çanak Han kadar sülalesiz zıppıktır. Ahmed' in babası Ali oğlu Ebun-Nasr olarak anılır. Ahmed'le kendinden önceki şefler arasında irsi sülale bağı yoktur. Belirli şartlar altında, Tarihöncesi "Askeri demokrasi"lerindeki usullerle iktidara gelmiş kişiler vardır.

"Müvahhid" sayılan Oğuz'un çağına gidilince, Kan örgütünden başka hiç bir şeyle karşılaşılmaz. Oğuz örgütü, açıkça 24 Kan (Han) örgütünü içine almış, üçü Sağcıl (Meymene: Babahan), üçü solcul (Meysere: Anahan) ama hepsi eşit 6 kabilenin Konfederasyonudur. Oğuz'un gerçek oğlu imiş gibi gösterilen Gün Han, 4 Kan'lı bir kabilenin sembolüdür. Kayı Han, Gene gerçek kişi olmaktan ziyade, Gün kabilesi içindeki 4 Kan'dan birincisinin sembolüdür.

Zamanla, Kayı Kan'ı ile birlikte Oğuz Konfederasyonunun Sağ kolu (Meymene) iktidardan düşer. Sahneye, Oğuz Konfe-

derasyonunun Sol kanadından (Meysere'den) Tak (Dağ) ortak sembollü kabilenin Salur Kan'ı çıkar. Böylece egemenlik, İslam tarihçilerinin yakıştırma deyimlerine göre kişi Han'ların değil, Kan olarak ayrı ayrı semboller taşıyan Toplum örgütlerinin elindedir. Onun İçin, Salur Kan'ından sonra, *"Bir kişi dahi kral olduk ki, ona Çanak Han derler"* deniliyor. Bu Çanak Han, ilk Müslüman olduğu halde, hala Müslüman (Arapça) ad taşımaz, kendisine "Kara Han" lakabını yakıştırır.

Medeniyet tarihçisi için bu durum içinden çıkılmaz bir karışıklık sayılsa da, tarih öncesi bilimi için realite şudur: Medeniyet krallarının mutlakaşmış olan Şecere ve Hanedan imtiyazı, ilk Türklerde bulunmamaktadır; sonraki Medeniyet tarihçileri ise, anlaşılır olmak için, ilkel sosyalist şeflere birer Sülale yakıştırmak zorunda kalmışlardır. Bu "karışıklık" (Hanedansızlık) Selçuklulara dek sürüp gider.

Selçukluların Tarih sahnesine çıkışları, ana çizileriyle, Avrupa'da Cermen "Kral"larının türeyişlerini andırır. Din adamlarının "Hidayet"e erıştirdiği savaşçı Barbar "Askeri Demokrasi" şefi, yavaş yavaş kutsal Kral, sultan olur. Selçuk'un kökü, Oğuz konfederasyonunun Sol kanadındaki 3'üncü Dingiz Kabilesinin KINIK Kan'ına bağlıdır. Bu Kan:

"Yedinci iklimin kuzey kafir Türklerinden imana gelüp, reey ve tedbir sahibi, şecaatli ve dilir olurlar. Ol taifeden ilk imana gelen budur. Bunun zamanında Beygırı Türklere padişahı."

Bu padişah Dakak adında birini Türklere karşı savaştıyordu. Dakak'ın Selçuk adlı oğlu vardı. Dakak ölürken *"Asker işlerini ona (Selçuk' a) bıraktı. Türk kralı bunun halkından korkup öldürmeye kalktı. Bu haber aldı. Kaçtı"* ve Müslüman olunca, *"Kafir Türklerin ülkelerine gaza"* lar yaptı. Kafir Türklerle dövüşürken, 107 yaşında öldü, Müslüman olduğu için, oğullarına Semit-Arap adlarını, Arslan, İsrail ve Mikail diye koymuştu. Bunlar Hint Kralı Mahmut, sonra Mesut tarafından zaman zaman esir edildiler. Kurtuldular.

"Mikail ölünce 2 oğlu kaldı. Birisi Ebu Talip Mehmet Tuğrul Bey ve birisi Davud Cafer Bey. Türklerin Selçuk kuşağı (Ali'i Selçukiyye) oğlu Ebu Talip Mehmet Tuğrul Bey' e ittiba ettiler." (**Neşri Tarihi**, s. 24).

Bunca altüstlükler oldu. Dikkat edelim: Selçuk oğulları, hatta, Müslüman etkilerine rağmen, şeflerini "ittiba" yoluyla ikti-

bara getiriyorlar. Babadan oğula miras otomatikliği ile iktidar geçmiyor. Türk toplumu, tıpkı Ortaçağın'ın Cermen kabileleri gibi, kan örgütlü bir "Askeri Demokrasi" durumunu yaşıyorlar. İçlerinden Savaşı Kumandanı Bey olacak kişıyi, ilk Müslümanlığın "Biat" dediği oy verme usulüyle seçiyorlar. "İttiba ettiler" in anlamı budur.

İslamlık dini, bu askeri demokrasinin yerine, Kan teşıkatlarını erite erite, irsi hükümdarlığı geçirdi. Selçuklular Saltanatı (Hicret: 477, miladi:1085) yılından sonra, (tıpkı Papa'dan Takdis alan Cermen askeri Őefleri gibi), Bağdat'taki İslam medeniyetinin sembolü Halife'den MENŐUR olarak Sultan kesildiler. Dört yüz yıllık ömürleri bitince, yerlerine geçen, bu yol Gün kabilesinin Kayı Kan'ına bağlı gösterilen Osman Oğulları, Hanlıklarını zamanla Sultan biçimine çevirerek, aynı İslam (Medeniyet dini) metodlarıyla iktidarı tuttular. nce BEY, sonra SULTAN, ve en sonunda HALİFE durumuna geldiler.

İSLAMLIĞIN TÜRK TOPLUMUNA TOPRAK DÜZENİNİ VERİŞİ

İslam dininin Türk toplumu üzerindeki etkisi elle tutulurca bir madde özelliği olarak Toprak düzeni alanında görüldü, Osmanlı Türklerinin Anadolu'ya göçtükleri zaman basit bir "Askeri Demokrasi" toplum düzenini yaşadıkları, Naima Tarihi'nin anlattığı "Etvar" dan geçtikleri ortadadır. (Bakıla: Dr. H. Kıvılcımlı, **Tarih - Devrim - Sosyalizm**, s. 163-170, İstanbul 1965). İlk Osmanlı Türkleri, Göçebe oldukları için, sırf Din uğruna Fütuhat yapmak üzere ülkeler, yerler ele geçiriyorlardı. Topraklar ele geçince ne yapılacaktı?

Bunu, Türk toplumu olarak hemen hemen hiç bilmiyorlardı. Onlar için toprak bir otlaktı. Toprağın üzerine yerleşilip Tarım üretimi yapmak, apayrı bir iş ve düzendi. Onu kendileri değil, "İlmiye" adını alacak olan İslam medeniyetinin yetiştirdiği din bilginleri bilebilirdi. Müslüman bilginler Şeriat (anayasa) ve Fıkıh (Hukuk anlamı) kurallarıyla düzenleyeceklerdi.

Osmanlı Türklerine kalsa, tıpkı ilk Cermen Şövalyeleri gibi, bu Türk Alpleri de, fethettikleri yerleri, hemen silah arkadaşları arasında paylaşıp geçiverirlerdi. Örneğin, "Devletin temellerini kuran" diye anılan Birinci Murat Gazi, Çandarlı Gazi Halil Hayrettin Paşa'ya, bir kalemde, Bursa, Gölpazarı, Kocaeli, İzmit, Görele, Bolu, Mudurnu, Gerede, Sultanönü, Eskişehir, Kütahya, Simav, Lazkiye, Hamid, Durdur, Sığla, Malatya, Rumeli Vilayeti, Hayrebolu, Paşa sancağı, Serez, Ustrova gibi Sancak ve kazalarda bulunan 38 köyü birden, bütün "*Şer'i ürünleri ve tüm örfi gelirleriyle, her bakımdan serbest olmak üzere temlik ve ihsan kılınıp... isterse satup, dilerse bağışlayıp*" tasarruf etmesi için vermişti. ("**Mülkname'i Hümayun**", Matbaai Ahmet Kamil, 1331)

Cermen Barbarlarının içine eski Roma Hukukunu kutsal din kuralları biçiminde sokan, Hıristiyan kilisesi olmuştu. Osmanlı Türkleri içine de, eski Müslüman hukukunu sokanlar: "İlmiye sınıfı" denilen din bilginleri oldu. Tarihin bütününü içinde inceleyenince açık seçik görülür ki, hiçbir Medeniyet ötekisine yeni bir gelişim basamağı aktarmadan geçmemiştir. İslam toprak hukuku, sistem olarak, kendisinden bir önceki halka olarak gelip geçmiş Roma toprak hukukunu az çok netleştirip geliştirmekle doğdu. Yalnız, Roma hukuku deyince, onu ilk gününden sonuna dek aynı kalmış mutlak bir formüller sistemi sanmamalı. Roma hukukunun son derleyicisi Bizans oldu. Bizans ise, elbet Batı Roma tecrübelerini, ikide bir uğradığı "Barbar aşılı" altında kalıplattırdı.

Bu bakımdan Bizans hukuk kırkanbarı, sık sık Barbar eğilimlerinin imbiğinden geçti. İslam toprak hukuku, doğrudan doğruya Bizans hukukundan ilham alırken, İslamlığın içinden çıktığı Kent eğilimlerine göre ayarladı. Hicretin ikinci yüzyılı, İslamlık, Roma hukukunu özel terimlerine dek İslam hukukuna aktardı. Ama bu aktarıшта, Arap kentlerinin doktriner ruhu egemenliğini hiçbir zaman yitirmedi. Osmanlı Türkleri, toprak ekonomisi kurallarını, İslam imbiğinden geçmiş olarak benimsediler.

İslam hukuku başlıca 6 kaynak tanıdı:1- Kur' an: En başta ve en tartışmasız kesin kuraldı. 2- Sünnet: Muhammed'in davranışı, işlemi, sözü, susuşu olarak yüzde yüz Arap Kentinin ruhunu taşıyordu. 3- Medine gelenek-göreneği (Coutume): Kendiliğinden Arap Kentini kriteriyum sayıyordu. 4- Hadis: Muhammed'den rivayetlerdi. Fakat uydurmayı önlemek için, hemen arkasından, 5- İstilah'ı getiriyordu. Hadis Kamu yararına zıtsa, bu yoldan düzeltilebilir. 6- İcma: Medine doktorlarının bir konuda oybirliği (consensus doctorum ecclesiae) dir.

Bu altı kat süzgeçten geçmiş dünyanın bütün kurallarında, artık ne Bizanslık, ne Romalık kalamazdı. Ancak hayatın canlılığı kendini dayatabilirdi. İslam toplumunda Roma toplumunun benzeri ilişkiler varsa, onlar Arap Kentlerinin insan düşüncesinde işlenerek geliştirilirdi. Altı hukuk kaynağı dışında, sağ duyuya dayanan geniş REY, KIYAS (analoji) ve İSTİHSAN (düzeltme, iyileştirme, güzelleştirme) mekanizması da işletiliyordu. İctihad, ilk İslamlıkta kapanmayan bir kapıydı.

Yukarıki hukuk kaynakları, geniş İslam toplumlarının eğilimlerine göre değerlendirildiler. Bu değerlendirmelere MEZHEP (tutulacak yol) denildi. Mezhep kurucularından Malik, Medine doktorlarının oybirliği dışında hüküm tanımıyordu. O, çölden çıkamamıştı. Hanbeli, Malikiden de katı, dar kaldı. Hadisten aşağı hukuk kaynağı bilmedi. Şafii, İslam doktorlarının her zaman İCMA yapabileceklerine inanıyordu. Ama Re'y, İstihsan ve istislah kabul etmiyordu. Türk toplumu, Selçuklularla birlikte Hanefiliği tuttu. Kendisi Acem olan Ebu Hanife, Türk'ün eğilimine uygun düştü. Ebu Hanife' ye göre: *"Metn malum olduğundan, falan durumda kıyas, filan şeyi gösterir; ama ben çevre şartları dolayısıyla, feşmekan tarzda davranmayı öneririm. (AHSEN: güzel sayarım)"* denebiliyordu. Medeniyete daha yeni giren canlı bir toplum için, bu daha kıvrak mezhep yatkın geldi. "Seçim" böyle oldu. Her ulus kendince bir Mezhep seçiyordu.

Osmanlılar, Selçuk Uleması ile yola çıktılar. Bütün o zaman dek gelmiş geçmiş Medeniyet kurallarını, Bizans'ın çevre şartları ortasında işlediler. Toprak mülkiyetini henüz pek ciddiye almadıkları için, fethettikleri yerleri beğendikleri yoldaşlarına peşkeş çekiveren Türk alplerini, İslam bilginleri çekip çevirdiler. Ortaya, Osmanlı damgasını yemiş ezeli GANİMET ve TOPRAK kanunları çıktı.

Türk toplumunun SAVAŞ anlayışı, İlk Müslüman Arap toplumunun CİHAD anlayışı gibi, "ASKERİ DEMOKRASİ" kurallarına uydu. CİHAD: Dine davet edildikleri halde bunu reddetmiş bulunan KAFİR' lere karşı açılan GAZA' dır. (V. R. Sevig). SAVAŞ (CİHAD), hür, sağlam ve hali vakti yerinde olan her Müslüman için farzdır. Cihad'la elde edilen şeyler, Toprak olursa, ya Fatihler arasında paylaşılır, karşılığında yalnız öşür alınır; yahut eski ahalisine bırakılır. Onlardan toprak başına Haraç, Kişi başına Cizye (baş vergisi) alınır. Birinci usul ANVETEN (zorla) zaptedilmiş topraklara, ikincisi çok defa SULHEN (barışla) ele geçirilmiş topraklara uygulanır. Toprakların MÜLKİYETİ, İlk Kent usulünce Tanrı'nın olur, TASARRUF'u (kullanılıp yararlanılışı), üzerinde çalışanlara düşer.

Topraktan başka Cihad'la ele geçen mallar, ya FEY (Cizye, Haraç, mürted kişinin varı, mirasçısız ölen gayri müslimin malı) olur. NEFİL (Ganimetler üleşilmeden önce kimi şartlarla savaşıya bırakılmış nesnelere), yahut da GANİMET olur. Ganimet-

tin ilk Müslümanlıkta hepsi, sonradan beşte biri "Müslümanların mal evi"ne ayrılır. Bu ayrılanlardan yararlananlar, Allah ve Peygamberden sonra, YETİM - ZÜĞÜRT - YOLCU insanlardır. Allah gökte, peygamber ölmüş bulunduğu zaman ganimet ne olur? Malik, İmam' ın (Hükümdarın) emrine kayırır. Ebu Hanife, daha demokratça malı Yetim - Züğürt - Yolculara düşürür. Ganimetin beşte dördü Gaazilere üleştirilir. Maliki, Şafii atlıya 3, yayana 1 pay verir. Hanefi, daha demokratça, atlıya 2, yayana 1 pay verir.

İşte Antika Medeniyetlerin üretim ve üleşim gibi bütün ekonomi temel ilişkilerini düzenleyen yukarıki kurallar, **"İslam dininin Türk toplumuna etkisi"** biçiminde kutsallaşarak, hemen hemen oldukları gibi uygulanırlar.